

Generationsskifte af ejerledet selskab

AFHANDLING HD 2. DEL – REGNSKAB OG ØKONOMISTYRING

Omfang: 121.103 Anslag, 58 Sider

Udarbejdet af:

Thomas Boeskov Nielsen

Copenhagen Business School

Maj, 2018

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Indledning	4
1.1	Problemformulering	5
1.2	Metode	6
1.3	Målgruppe	6
1.4	Metodekritik	6
1.5	Kildekritik	7
1.6	Afgrænsning.....	7
1.7	Afhandlingens struktur	8
2	Indledning til et generationsskifte.....	9
2.1	Bløde værdier	10
2.2	Hårde værdier	11
2.3	Intern analyse af selskabet	11
2.4	Ekstern analyse af selskabet.....	12
2.5	Rådgivers rolle	12
3	Beskatningsregler	13
3.1	Beskatning ved salg af aktier	13
3.1.1	Anskaffelse og afståelse	13
3.1.2	Metode for beregning af fortjeneste eller tab	14
3.1.3	Næringsaktier	15
3.2	Person eller juridisk enhed	15
3.2.1	Juridisk enheds handel med værdipapirer	16
3.2.1.1	Udbytte.....	16
3.2.1.2	Sambeskatning.....	16
3.2.2	Privat persons handel med værdipapirer.....	17
3.2.2.1	Gevinster.....	17
3.2.2.2	Tab	18
4	Værdiansættelse af selskabet.....	18
4.1	TSS cirkulære 2000-9 – Værdiansættelse af aktier og anparter.....	19
4.2	TSS cirkulære 2000-10 – Værdiansættelse af goodwill	20
4.2.1	Beregning af goodwill	20
4.3	Juridisk vejledning af værdiansætte – august 2009	22
4.3.1	DCF-model	23
4.3.2	EVA-model	23
5	Modeller til brug for omstrukturering.....	23
5.1	Aktieombytning	23
5.1.1	Skattefri med tilladelse	24
5.1.2	Skattefri uden tilladelse	25
5.1.3	Skattepligtig	26

5.2	Spaltning	26
5.2.1	Skattefri spaltning	28
5.2.1.1	Skattefri med tilladelse	28
5.2.1.2	Skattefri uden tilladelse	28
5.2.2	Skattepligtig	29
5.3	Tilførsel af aktiver	30
5.3.1	Skattefri med tilladelse	31
5.3.2	Skattefri uden tilladelse	32
5.3.3	Skattepligtig	32
6	A/B modellen	33
6.1	Kontant kapitaludvidelse	35
6.2	Ændring af selskabsvedtægter	35
6.3	Forlods udbytteret	36
7	Skattemæssig succession	36
7.1	Personkredsen	37
7.1.1	Overdragelse til familie	38
7.1.2	Overdragelse til nærtstående medarbejder	38
7.1.3	Overdragelse til tidligere ejer	38
8	Finansiering af generationsskifte	39
8.1	Gave	39
8.1.1	Passivpost	40
8.2	Gældsbevægelse	40
8.3	Earn-out	41
9	Beskrivelse af case virksomheden - Viggos VVS A/S	41
10	Indledning af generationsskifte i Viggos VVS A/S	44
10.1	Bløde værdier	44
10.2	Hårde værdier	45
10.3	Intern analyse af selskabet	45
10.4	Ekstern analyse af selskabet	45
10.5	Rådgivers rolle	46
11	Værdiansættelse af Viggos VVS A/S	46
11.1	Værdiansættelse ved overdragelse til Martin	46
11.1.1	Værdiansættelse af goodwill	47
11.1.2	Udskudt skat	48
11.1.3	Selskabets handelsværdi	48
11.2	Værdiansættelse ved overdragelse til Niklas	49
11.3	Delkonklusion værdiansættelse	49
12	Successionskriterier	49
13	Spaltning af Viggo VVS A/S	50

14	Tilførsel af aktiver fra Viggo VVS A/S.....	51
15	Generationsskiftemuligheder	51
15.1	Generationsskifte til Martin	51
15.1.1	Overdragelse ved succession.....	51
15.1.1.1	Finansiering.....	52
15.1.1.1.1	Gave eller arv	52
15.1.1.1.2	Gældsbrief	53
15.1.1.1.3	Earn-out	54
15.1.1.2	Delkonklusion for skattemæssig succession	54
15.1.2	Aktieombytning	54
15.1.3	A/B modellen	55
15.1.4	Konklusion for generationsskifte til Martin.....	56
15.2	Generationsskifte til Niklas.....	57
15.2.1	Overdragelsen ved succession.....	57
15.2.1.1	Finansiering.....	57
15.2.1.1.1	Gaver.....	57
15.2.1.1.2	Gældsbrief	58
15.2.1.1.3	Earn-out	58
15.2.1.1.4	Fremmedfinansiering eller kontant betaling.....	58
15.2.1.2	Delkonklusion for skattemæssig succession	58
15.2.2	A/B modellen	59
15.2.3	Konklusion for generationsskifte til Niklas	59
15.3	Konklusion på generationsskiftemuligheder	60
16	Konklusion	60
17	Litteraturliste	62
18	Bilag.....	63
18.1	Bilag 1 – Resultatopgørelse	63
18.2	Bilag 2 – Balance	64
18.3	Bilag 3 – Skattefri aktieombytning.....	65
18.4	Bilag 4 – Budgettal	66

1 INDLEDNING

Denne afhandling vil behandle emnet generationsskifte, samt de problemstillinger der kan opstå for de involverede parter. Begrebet generationsskifte forstås, når ejeren af en virksomhed eller et selskab overdrager ejerskabet til et nyt ejerskab. Det nye ejerskab kan have mange forskellige ansigter, og kan både være familiemedlemmer, medarbejdere eller en overtager, der ligger uden for de to først nævnte. Fælles for alle scenarier er dog, at selskabet skifter ejermand. Det er enden for et livsværk for nogle og starten for nogle andre.

For den part af generationen, der skal slutte ejerskabet, vil der naturligt nok være mange overvejelser i forbindelse med generationsskiftet; er tidspunktet, økonomien samt den overtagende generation og dens visioner for fremtiden den rigtige løsning? Overvejelserne omkring et generationsskifte indeholder og berører både bløde og hårde værdier, som ikke altid forenes i én oplagt løsning.

Overvejelserne om de bløde værdier kunne være hvilke personlige ønsker ejeren har til den nye ejer, samt, hvordan økonomien efterfølgende skal være for ejeren, når generationsskiftet har fundet sted. Dette vil også være relevant for erhververen i generationsskiftet, da det er i personens interesse, at virksomheden er klar til generationsskifte både økonomisk, strategisk og ledelsesmæssigt. De bløde værdier er tit forbundet med følelser.

Hvor der ikke kan gives et klart og korrekt svar på, hvilken løsning der er den korrekte på overvejelserne omkring de bløde værdier, så er det anderledes med de hårde værdier. De indeholder overvejelser omkring værdiansættelse, finansiering og lovgivningen. Allesammen overvejelser der kan sættes tal og paragraffer bag og som står i skærende kontrast til de bløde værdier, hvor personlige følelser er indblandet.

I lovgivningen er der flere forskellige muligheder for strukturen for et generationsskifte, der alle har både fordele og ulemper for både overdrager samt overtager af virksomheden. Til det enkelte tilfælde, vil der altid være nogle metoder og modeller, der er mere brugbare end andre, alt afhængig af hvilket krav, der stilles til generationsskiftet.

Der er mange overvejelser der skal gøres i et vellykket generationsskifte. Da de involverede parter for det meste ikke har stået i sådan en situation før, vil de stå uden erfaring og kompetencer inden for dette område. I langt de fleste generationsskifter, vil det derfor være en god ide at rådføre sig med rådgivere som en revisor eller advokat. De kan rådgive om lovgivningen, og om de muligheder, der er, at gøre brug af inden for lovgivningen. Planlægges et generationsskifte korrekt og udføres der en handlingsplan, som både overdrager og erhverver er enige om, så kan et vellykket generationsskifte sikre arbejdspladser og en løsning som alle involverede parter får værdi af.

Emnet er yderst relevant for det danske erhvervsliv, da 17.000 ejerledende virksomheder skal skifte ejer inden 2025¹. Industriens Fond har bevilliget 22,8 mio. kr. til projektet "Ejerledelse i Danmark", et samarbejde mellem INSEAD i Frankrig og Center For Ejerledede Virksomheder på Copenhagen Business School i Danmark². Dette er i høj grad med til at underbygge det store fokus, der er på emnet fra erhvervslivets side også.

I denne afhandling vil de udfordringer og muligheder, der er forbundet med et generationsskifte blive gennemgået, samt hvilke overvejelser, som overdrager og erhverver skal gøre sig. Læseren af denne afhandling vil blive præstenteret for den indledende planlægning, der skal foretages, samt de modeller der kan gøres brug af. Ligeledes vil både fordele og ulemper ved de forskellige metoder blive gennemgået, samt hvilke konsekvenser, der vil være skattemæssigt. I afhandlingen vil der via en konkret case virksomhed, blive vist eksempler på, hvordan et generationsskifte kan foretages.

1.1 PROBLEMFORMULERING

Som det tydeliggøres ovenfor, vil der i fremtiden skulle foretages flere tusinder generationsskifter, hvorfor problemstillingen vurderes yderst relevant.

Afhandlingen vil derfor tage udgangspunkt i de økonomiske og skatteretlige områder samt en gennemgang af de mest anvendelige generationsskiftemodeller. Problemstillingen vil blive gennemgået i en case virksomhed, hvor teori og modeller vil blive anvendt for at kunne give læser af afhandlingen et praktisk svar på følgende problemformulering:

"Hvordan gennemføres det mest hensigtsmæssige generationsskifte for både erhverver og overdrager af selskabet?"

For at kunne besvare ovenstående problemstilling bedst muligt, gøres der brug af delspørgsmål nedenfor for at kunne afdække det bedst anvendelige generationsskifte for case virksomheden:

- Hvordan skal der tages hensyn til bløde og hårde værdier i planlægningen af et generationsskifte?
- Hvordan værdiansættes en virksomhed i et generationsskifte?
- Hvilke generationsskifte- og omstrukturingsmodeller er anvendelige?
- Hvilke skattemæssige aspekter skal der overvejes i et generationsskifte?
- Hvordan finansieres et generationsskifte?

¹ <https://www.business.dk/vaekst/17.000-virksomheder-skal-skifte-ejer-inden-for-de-naeste-ti-aar>

² Ejerledelse i Danmark – Rapport 3: Ejerlederne og ejerskiftet

1.2 METODE

Som det fremgår af problemformuleringen, er der flere muligheder for at gennemføre et generationsskifte. Afhandlingen vil derfor gennemgå de overvejelser, der måtte være og den praktiske gennemførelse af generationsskiftet for case virksomheden, for at svare på problemformuleringen. Indholdet i opgaven vil være todelt, med den første del, som en deskriptiv præsentation af teorien og de metoder der kan gøres brug af, hvorefter de vil bruges i praksis på case virksomheden i del to.

Den teoretiske del af afhandlingen, vil give læseren en introduktion i anvendelsen af love, modeller og metoder til et generationsskifte, så læseren er klædt på til den praktiske del af generationsskiftet i case virksomheden.

Afhandlingen tager udgangspunkt i kvantitative sekundære data, der primært vil være eksterne frit tilgængelig data. I afhandlingen vil der også blive anvendt data, som kun er tilgængeligt internt for case virksomheden, så som skattemæssige forhold.

Der vil i afhandlingen primært gøres brug af dokumentarmetode, da den teoretiske del vil være baseret på faglitteratur, artikler, hjemmesider og gældende lovgivning samt praksis hertil. Der gøres brug af juridisk vejledning fra SKAT, cirkulærer og afgørelser.

På baggrund af den indsamlede data og teori, vil problemstillingen besvares med udgangspunkt i case virksomheden.

1.3 MÅLGRUPPE

Afhandlingen henvender sig til ledelsen i ejerledet selskaber, hvor der i den nærmeste fremtid vil skulle foretages et generationsskifte. Afhandlingen vil også være et redskab til rådgivere, der beskæftiger sig med samme problemstilling inden for generationsskifte. Afhandlingen vil kunne bruges som et opslagsværk ved tvivlsspørgsmål.

1.4 METODEKRITIK

Der er flere metoder og løsninger til at gennemføre et generationsskifte, dette blev nævnt i indledningen og blev igen i metodeafsnittet. De metoder og modeller, der vil blive gennemgået i afhandlingen, vil være best practice for de scenarier, der er opstillet for case virksomheden. Valget af metoder og modeller vil derfor ikke nødvendigvis være best practice for alle virksomheder, der står over for et generationsskifte, for hverken overtager eller overdrager.

1.5 KILDEKRITIK

Faglitteraturen og kildehenvisninger i denne afhandling har en teoretisk tilgang til generationsskifte i ejerledet virksomheder. Der tages primært udgangspunkt i de hårde værdier i afhandlingen, hvorfor de bløde værdier ikke berøres i samme omfang. Dette er med henblik på at besvare problemstillingens spørgsmål bedst muligt.

1.6 AFGRÆNSNING

Generationsskifte kan anvendes på personligt ejede virksomheder og unoterede selskaber. Denne afhandling vil kun omhandle teorien omkring et generationsskifte for familieejede anparts- og aktieselskaber der ikke er noteret, hvorfor lovgivningen og teorien om personlig ejede virksomheder og andre selskabsformer ud over ApS og A/S ikke vil blive gennemgået.

Det praktiske eksempel på case virksomheden vil tage udgangspunkt i et unoteret aktieselskab i regnskabsklasse B. Selskabet er et aktivt driftselskab, hvorfor området omkring pengetank selskaber ikke vil blive berørt.

Afhandlingen vil omhandle et generationsskifte med en hovedaktionær, der ejer 100% af aktiekapitalen, hvorfor der ikke vil blive gennemgået eksempler med flere aktionærer.

Hovedaktionæren er levende og stadig aktiv i selskabet. Der er således tale om et planlagt ønsket generationsskifte, hvorfor lovgivningen om generationsskifte ved død ikke vil blive berørt.

Der vil blive taget stilling til den økonomiske situation for hovedaktionæren, ligesom det vil blive berørt, hvor meget kapital det vil kræve, at kunne opretholde levestandarden efter generationsskiftet. Områderne omkring pensionsbeskatning og lignende forhold for overdrager vil ikke være en del af afhandlingen.

Da case virksomheden er et dansk aktieselskab, tages der kun udgangspunkt i generationsskifte i Danmark. Lovgivningen omkring generationsskifte og salg af virksomhed med udenlandske involverede parter vil derfor ikke blive berørt.

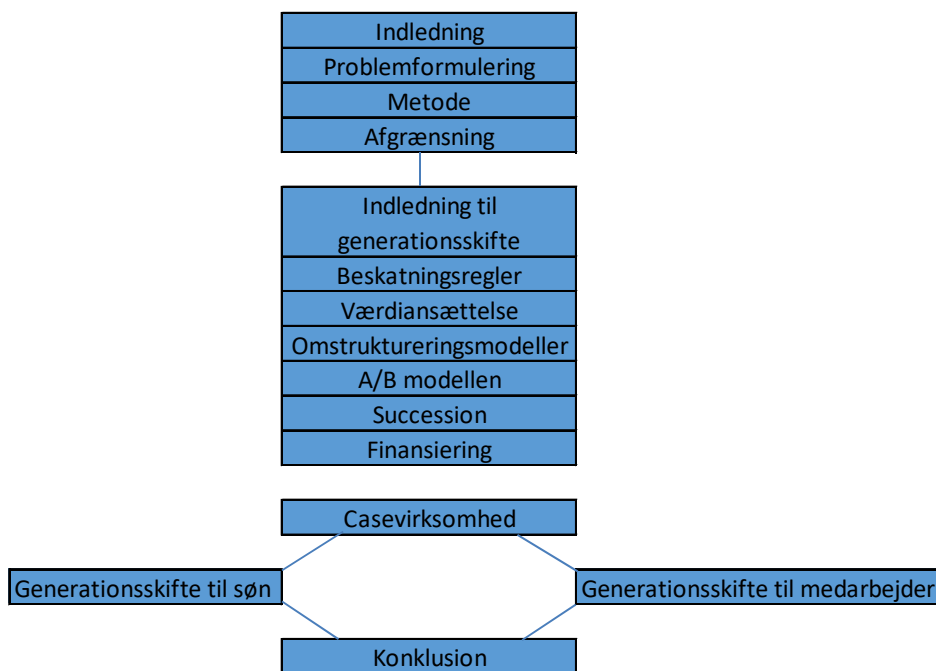
Regnskabstallene for case virksomheden er fiktive tal, der dog er inspireret fra et virkeligt selskab for at gøre regnskabstallene så realistiske som muligt. Udførelsen af generationsskiftet er en teoretisk tilgang, hvorfor specifikke situationer om udfordringer ikke vil blive behandlet i denne afhandling.

Hvis et generationsskifte deles op i faserne før, under og efter, så vil denne afhandling tage udgangspunkt i fasen "før". Afhandlingen er et rådgivningsværktøj op til generationsskiftet, og juridiske og andre lignende forhold, der måtte være relevante under og efter vil ikke blive berørt.

Afhandlingen vil omhandle et generationsskifte i 2018 på baggrund af aflagt regnskab for 2017, hvor informationssøgning for afhandlingen er stoppet 2. april 2018. Lovgivning og afgørelser herefter vil derfor ikke være benyttet i afhandlingen, ligesom det er en forudsætning for fremtidig brug, at der ikke foretages ændringer heraf.

1.7 AFHANDLINGENS STRUKTUR

Strukturen i afhandlingen er bygget op i to dele; en teoretisk og en praktisk del. I den teoretiske del vil regler, værdiansættelsesmetoder, modeller for omstrukturering i et generationsskifte, succession og finansiering af et generationsskifte blive gennemgået. Afhandlingens teori vil herefter blive implementeret på case virksomheden, med en vurdering af den bedste løsning for case virksomhedens generationsskifte, både til medarbejder eller til søn. Afhandlingens sidste område vil være en konklusion, der svarer på afhandlingens problemstilling. Strukturen i opgaven illustreres i modellen nedenfor:

Afsnittet, der omhandler værdiansættelse, vil gennemgå cirkulærer og vejledninger fra SKAT, da der ikke foreligger en decideret lovgivning på dette område. Afsnittet omstruktureringsmodeller, vil indeholde gennemgang af følgende modeller:

- Aktieombytning
- Spaltning
- Tilførsel af aktiver

Afsnittet, der omhandler succession, overdragelser af aktier eller anparter skattefrit, vil tage udgangspunkt i aktieavancebeskatningsloven. Områdets teori er relevant at gennemgå, da der senere i afhandlingen vil blive gennemgået muligheden for skattefri omstrukturering i forbindelse med generationsskifte.

2 INDLEDNING TIL ET GENERATIONSSKIFTE

Et generationsskifte er juridisk simpelt, da anparter eller aktier skifter ejer. Et vellykket generationsskifte kræver dog en større planlægning. Der stilles ikke kun krav til det økonomiske og strategiske, men også at alle involverede parter bliver involveret og kommer enige ud af et generationsskifte.

Ved generationsskifte af familieejede selskaber, vil der ikke altid være én oplagt løsning på et generationsskifte. Der kan være flere generationer, der arbejder i selskabet, hvor der kan skabes splid mellem generationerne, hvorfor det også her er vigtigt at alle de involverede parter behov tages i betragtning, når der skal træffes en beslutning om generationsskiftet.

Den hurtigste mulighed for aktionæren i et generationsskifte, vil være at sælge selskabet til højest bydende 3. mand. Denne løsning vil typisk sikre overdragen økonomisk bedst muligt for fremtiden, og vil kræve mindst mulig rådgivningsassistance. Overdrageren af selskabet kan derefter fordele sin arv til arvingerne, så alle arvinger modtager samme arv.

I mange familiedrevne selskaber, hvor aktionærens næste generation også er aktive i selskabets drift, vil der dog kunne opstå flere dilemmaer. Den næste generation kan have et ønske om at drive selskabet videre, mens aktionæren ikke ser den næste generation som værende egnede nok til dette, hvorfor a ser en nøglemedarbejder, som den naturlige overtager. Det ses dog også i familiedrevne selskaber, at selskabet er som en del af familien, hvorfor det kun er naturligt, at den næste generation skal overtage selskabet.

Ved planlægning af et generationsskifte i god tid, vil det være sådanne tanker og overvejelser der skal tages i betragtning. Ligeledes kan aktionæren, som overdrager være med til, at sikre en glidende overgang til den nye ejer, således selskabets kunder, leverandører og medarbejdere ikke mærker generationsskiftet som negativt.

Et aspekt, der også melder sig på banen i et generationsskifte, er den økonomiske situation for overdrageren. Hvordan er de privatøkonomiske forhold og den nuværende aktionær, og hvilke fremtidige levestander forventes det at kunne opretholde? Selskabet skal være rustet økonomisk til at fortsætte den fremdige drift, mens det også skal være økonomisk muligt for overtager af selskabet at betale for overtagelsen.

Som nævnt ovenfor, så stiller et generationsskifte mange spørgsmål og giver ikke nødvendigvis et klart og rigtigt svar. Det kræver derfor en detaljeret planlægning blandt de involverede parter, så økonomiske, strategiske og personlige aspekter kan nå, at blive behandlet tids nok.

2.1 BLØDE VÆRDIER

De bløde værdier i et generationsskifte indeholder de personlige aspekter, som typisk er forskellig fra overdrager til overtager.

Overdrager, som den ældste generation, der typisk har bygget selskabet op fra bunden og ser det som sit livsværk, forventes at have stærke følelser tilknyttet til selskabet. Personen har måske brugt hele sit liv på at flytte selskabet fra ingenting, til det som det er blevet til i dag. Netop derfor kan overdrager også have en stærk holdning til, hvordan selskabet skal drives den dag personen har givet selskabet videre til den næste generation.

Fordi selskabet har været en så stor del af overdragerens liv, så kan det nogle gange være det åbenlyse valg for overdrageren at finde overtageren i næste generation, i familien. Overdragerens personlige følelser og forhåbninger til fremtiden, kan nogle gange overskygge, de manglende kompetencer hos den næste generation, og på den måde skabe en usikker fremtid for selskabet. Jo længere tid overdrager har været aktionær i selskabet, des stærkere forventes det, at vil den følelsesmæssige tilknytning også være.

Hvis overtager af selskabet findes i familien, er der ligeledes personlige og følelsesmæssige aspekter, der kræver opmærksomhed i planlægningsfasen. Dette står i kontrast til hvis aktionæren havde overdraget selskabet til en 3. mand, da det familiemæssige bånd ville kunne skabe gnidninger efter et generationsskifte.

Den yngre generation i familien kan have forskellige fremtidsideer og visioner for selskabet, som der ikke har været mulige mens den ældre generation ledede selskabet, og som står i kontrast til, hvordan overdrager har en ide om at selskabet skal ledes. Derfor er det også vigtigt, at det planlægges, hvordan overdragerens udtræden af virksomheden sker, så der gives plads til overtager.

De bløde værdier er altid subjektive og det kan være svært ikke at lade sig styre af følelser. Derfor er det altid en god ide, at få en ekstern rådgiver, som en revisor eller en advokat til at rådføre sig med i et generationsskifte. Især hvor selskabet skifter ejermand inden for familien, da det forventes rådgiveren vil kunne bringe en vis form objektivitet ind i generationsskiftet.

2.2 HÅRDE VÆRDIER

Til forskel fra de bløde værdier, så er det nemmere at diskutere de hårde værdier, da det indeholder tal og økonomiske værdier, der kan vejes op mod de forskellige muligheder i et generationsskifte.

Allerede under de bløde værdier kan det være blevet besluttet, at der ikke er en erhverver af selskabet blandt familiens næste generation, hvorfor selskabet derfor skal sælges til 3. mand. I sådan en situation, er målet med generationsskiftet at få den højest mulige pris for salget af selskabet, til at sikre pensionstilværelsen for overdrager. Er den nye erhverver af selskabet den næste generation af familien, skal der være en anderledes balance i overtagelsessummen. Balancen skal sikre overdrager økonomisk i fremtiden, men samtidig gør det økonomisk muligt for overtager, at overtager selskabet.

Den økonomiske privatsituation for begge generationer af familien, kan have en stor indflydelse på strukturen i generationsskiftet. Den yngste generation har ikke været lige så længe på arbejdsmarkedet, og har derfor ikke nødvendigvis den likviditet det kræver at erhverve sig anparterne i selskabet.

2.3 INTERN ANALYSE AF SELSKABET

En intern analyse af selskabet, vil være et stærkt element i planlægningen af et vellykket generationsskifte. I en intern analyse, analyseres virksomhedens struktur, økonomi m.m.

Modeller som SWOT og analyse af selskabets værdikæde, vil begge bidrage med aspekter til dette. Værdikædeanalysen vil vise, hvor det er, selskabet skaber dets værdi, mens en SWOT analyse vil belyse selskabets styrker og svagheder. Værdikædeanalysen vil typisk indgå i SWOT analysen, som den interne del. Den antages af læser af afhandlingen er bekendt disse modeller, hvorfor de ikke vil blive gennemgået yderligere.

Den interne analyse af selskabet bidrager, med vigtige aspekter for både overdrager og overtager af selskabet. Overdrager vil få belyst, om overtager af selskabet har kompetencerne til at lede selskabet videre, i de aspekter, der er kommet frem i analysen. Endnu mere relevant er det for overtageren af selskabet at få belyst, hvad selskabets styrker og svagheder er, samt hvor i virksomheden værdien skabes. De svar analysen vil give, vil klæde overtageren på til at håndtere den ledelsesmæssige ændring et generationsskifte vil medføre. En intern analyse vil også give overtageren et overblik over, hvordan selskabets økonomiske situation er, og hvordan det er rustet til fremtiden.

Fælles for både SWOT og værdikædeanalysen er de personlige relationer, der også vil komme frem i analysen. Den fremtidige drift er afhængig af, at det er muligt for overtager at sikre relationerne til dem, der bidrager til den daglige drift, eller at sikre tilførslen af nye og dermed vedligeholde driften.

2.4 EKSTERN ANALYSE AF SELSKABET

Hvor den interne analyse er særdeles relevant for både overdrager og overtager, så er den eksterne analyse mest relevant for overtageren af selskabet, da den viser omverdens forhold til selskabet, og om selskabet er klar til et generationsskifte.

Analysemodeller til en ekstern analyse af selskabet kan være modeller som PESTEL, Porters Five Forces og markedsanalyser. PESTEL bruges til at analysere de politiske, økonomiske, juridiske, miljømæssige, teknologiske samt sociokulturelle forhold, der omgiver virksomheden, og hvilken indflydelse de forhold har på selskabets branche. Porters Five Forces analyserer anderledes selskabets konkurrencesituationen i branchen, ved at have fokus på leverandører, kunder, substituerende produkter samt indtrængningsbarriere i branchen. En markedsanalyse vil kigge på nøgletal for det marked selskabet operer på de senere år og hvad der forventes de kommende år. Sådant en analyse vil også være i overdragernes interesse, da det kan have indflydelse på en eventuel goodwillberegning. Det antages af læser af afhandlingen er bekendt disse modeller, hvorfor de ikke vil blive gennemgået yderligere.

En analyse af omverden vil også skabe et overblik over, hvordan omverden vil reagere på et generationsskifte, hvis samarbejdet mellem selskabet, kunder og leverandører primært er knyttet til relationen til overdrageren af selskabet.

Truslerne og mulighederne der er skabt overblik over i ovennævnte analyser, samles sammen med styrkerne og svaghederne fra den interne analyse i SWOT modellen.

2.5 RÅDGIVERS ROLLE

I afsnit 2.1 blev det nævnt, at det var vigtigt at inddrage rådgivere i planlægningen af et generationsskifte, da de vil kunne give de involverede parter en objektiv rådgivning uden følelsesmæssig involvering.

Rådgivers rolle vil både være til tidspunktet for generationsskiftet samt den planlægning der kræves op til det, men også hvilken løsning, der er bedst for selskabets fremtid. Rådgiver vil kunne rådgive om hvilken overtager af selskabet, der vil være den bedste løsning for selskabets fremtid, og har autoriteten til at bringe følsomme emner op i planlægningen. De følsomme emner, kan eks. være hvis aktionærens barn ønsker at overtage selskabet, men ikke har de nødvendige kompetencer. I sådan et tilfælde skal rådgiver være påpasselig med, hvordan budskabet skal kommunikeres, men forklarer de involverede parter på baggrund af den udførte analyse af selskabet, hvilke risici rådgiver ser ved generationsskiftet til barn.

Rådgiver har et ansvar for at forklare overdrager, at selskabet i så fald vil være bedre stillet med et generationsskifte til nøgledarbejder eller at sælge selskabet til 3. part. Ansvar har rådgiver for at sikre selskabets overlevelse i fremtiden, og dermed sikre familien økonomisk bedst i fremtiden.

3 BESKATNINGSREGLER

Hvis rådgivers anbefaling til et generationsskifte er et salg til 3. mand, vil der opstå en avance eller tab af salget. De næste afsnit i afhandlingen vil gennemgå reglerne for, hvordan en avance eller tab skal behandles skattemæssigt.

3.1 BESKATNING VED SALG AF AKTIER

I Danmark er man som udgangspunkt skattepligtig af alle indtægter, hvilket også står i statsskatteloven (herefter omtalt SL) § 4, hvilket også gælder avancen ved salg af aktier eller anparter i et familiedrevet selskab eller virksomhed. Læser man aktieavancebeskatningsloven (herefter omtalt ABL) § 1, stk. 1 og 2, anerkender dette ovenstående:

§ 1. Gevinst og tab ved afståelse af aktier medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst efter reglerne i denne lov.

ABL § 1, stk. 2 foreskriver at lovgivningen er gældende for anparter, andelsbeviser, omsættelige investeringsbeviser og lignende værdipapirer. Denne afhandling beskæftiger sig dog udelukkende med anparter og aktier.

Avancen opgøres som forskellen mellem anskaffelses- og afståelsessum.

3.1.1 ANSKAFFELSE OG AFSTÅELSE

Tidspunkt for anskaffelse og afståelse

For at kunne fastslå i hvilket indkomstår beskattningen opstår, er det afgørende, at man kan redegøre for, hvornår tidspunktet for anskaffelse og afståelse er foretaget. Tidspunktet for overdragelsen, er når der er en bindende overdragelsesaftale mellem de involverede parter. Er det et nyt selskab eller

virksomhed, der bliver stiftet, anses tidspunktet for anskaffelsen at være underskriftsdato på stiftelsesdokumentet³.

Anskaffelsessum

Anskaffelsessummen for anparter eller aktier indeholder prisen på anparterne og/eller aktierne, inklusiv de omkostninger, der måtte have været at erhverve dem. De omkostninger til erhvervelsen vil til noterede aktier være kurtage, mens det på unoterede aktier og anparter vil være de rådgivningsomkostninger fra advokat eller revisor⁴.

Ligesom omkostninger, der tillægges i anskaffelsessummen, så kan de også fradrages i summen man modtager i afståelse.

Arv eller gave

ABL sidestiller anskaffelse af anparter eller aktier, som er modtaget via arv eller gave på lige fod med et decideret køb eller salg jf. ABL § 31. Summen for afståelse eller anskaffelse, er det beløb det bliver benyttet til, at beregne afgiften eller indkomstskat af. Hvis erhvervelsen ikke har været afgifts- eller skattepligtig, så betragtes handelsværdien på tidspunktet for overdragelsen, som handelsværdien jf. ABL § 31.

U- og noterede aktier

Noterede aktier handles til kursværdien, som også er den noterede kurs der bruges til skatteberegningen.

Til forskel fra noterede aktier, er der for unoterede aktier ikke en kursværdi da de handles på et ikke reguleret marked, hvorfor der skal foretages en værdiansættelse af selskabet, som kan ligge til grund for handelsværdien af de unoterede aktier. Dette vil blive behandlet i afhandlingens afsnit 5.

3.1.2 METODE FOR BEREGNING AF FORTJENESTE ELLER TAB

Afståelse af anparter og aktier

Til brug for beregning af avancen ved handel af anparter og aktier, gøres der brug af FIFO metoden. De aktier eller anparter som ejeren har erhvervet sig først, er også de aktier eller anparter som ejeren sælger først⁵. Har ejeren flere anparter eller aktier i samme selskab, er det ejertiden der

³ Den juridiske vejledning 2018-1, C.B.2.1.6.1

⁴ Den juridiske vejledning 2018-1, C.D.6.2.6.4

⁵ ABL § 5

bestemmer, hvilke der kommer til beskatningen, når ejeren sælger disse. Det er vigtigt at understrege, at det naturligvis kun er gældende, når det er ejerskab i samme selskab, og ikke i ejerens samlede portefølje.

Det kræver dog, at alle anparter og aktier har samme rettigheder, hvorfor anparter og aktier, der ikke har samme udbytte- eller stemmeret behandles særskilt.

Lager-, realisationsprincip og gennemsnitsmetoden

Når der benyttes lagerprincip til at opgøre avance på handel af aktier og anparter, er det forskellen fra primo og ultimo indkomståret, der udgør avancen jf. ABL § 5. Er der foretaget en anskaffelse eller afståelse i løbet af indkomståret, erstatter denne primo eller ultimo afhængig af rækkefølgen. Avancen skal opgøres efter gennemsnitsmetoden

Benyttes i stedet realisationsprincippet, så skal avancen først opgøres i det indkomstår, hvori der sker afståelse jf. ABL § 23. Avancen skal opgøres efter gennemsnitsmetoden, som før nævnt.

ABL § 23 og 26, foreskriver, at avancen skal opgøres efter gennemsnitsmetoden, som er forskellen mellem den gennemsnitlige anskaffelses- og afståelsessum. Den gennemsnitlige anskaffelsessum beregnes ved anskaffelsessummerne for samtlige anparter og aktier i hvert selskab før afståelsen. Gennemsnitssummen beregnes uanset, hvilke rettigheder aktien har.

3.1.3 NÆRINGSAKTIER

Hvis en person har handel med værdipapirer som beskæftigelse, bliver avancen jf. ABL § 17 skattepligtig i den personlige indkomst jf. personskatteloven (herefter omtalt PSL) § 3. Indikationer på, at en person driver handel med aktier og anparter som næring, kan være antallet af handler foretaget på et år, hvor regelmæssigt der bliver handlet samt personens anden erhvervsbeskæftigelse.

Det er dog vigtigt at skelne mellem, om handlerne foretages af en person, eller via et selskab, da det kun er gældende for privat personer og ikke for en juridisk enhed.

3.2 PERSON ELLER JURIDISK ENHED

Som nævnt ovenfor, er det vigtig at skelne mellem, om den skattepligtige er en privat person eller en juridisk enhed, der foretager handel med aktier og anparter. De to behandles forskelligt ren skattemæssigt, hvorfor det er en nødvendighed at få klargjort, hvilken af de to der er tale om.

3.2.1 JURIDISK ENHEDS HANDEL MED VÆRDIPAPIRER

Når et selskab, som en juridisk enhed ejer anparter eller aktier med over 10% af selskabskapitalen i et andet selskab, betegnes disse som datterselskabsaktier. Avancen med handel af disse er skattefrie og indgår derfor ikke, som en del af den skattepligtige indkomst jf. ABL § 4 og 8.

Ejer selskabet over 50% af selskabskapital i et andet selskab, har selskabet den bestemmende indflydelse på selskabet og det indgår i koncern og tvungen sambeskatningen, er der jf. selskabsloven (herefter omtalt SL) § 31 tale om en koncernaktie.

Hvis der ikke er tale om næringsaktier, datterselskabsaktier, koncernaktier eller egne aktier, så defineres aktien som porteføljeaktie, og det vil være det mest set i selskaber der ejer værdipapirer. Porteføljeaktier er ikke omtalt i ABL § 8, men derimod i ABL § 9 stk. 1, hvor avancen medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Benyttes realisationsprincippet, så er det jf. ABL § 9 stk. 3, kun muligt at fradrage sit tab i indkomstårets gevinster. Med andre ord, så skal selskabet have realiseret en gevinst i samme år som tabet.

Benyttes selskabet derimod lagerbeskatningen, så har selskabet muligheden for at fradrage tab i den skattepligtige indkomst jf. ABL § 9 stk. 2.

Har selskabet ingen gevinst at modregne tabet i, kan selskabet jf. ABL § 9 stk. 4, fremføre tabet til fremtidige indkomstår, hvor der måtte være en gevinst. Ved skifte fra realisations- til lagerprincip, vil det fremførte tab jf. ABL § 9 stk. 4, kun kunne fradrages i nettogevinster.

Alle selskaber bliver som udgangspunkt beskattet af avancen via lagerprincippet jf. ABL § 23 stk. 5. Er der tale om aktier eller anparter, der ikke er optaget til handel på et reguleret marked kan selskabet benytte realisationsprincippet. Det er dog et krav at selskabet anvender det princip på alle porteføljeaktier.

3.2.1.1 UDBYTTE

Selskaber, der modtager udbytte fra datterselskabs- eller koncernaktier skal ikke medregne udbyttet i den skattepligtige indkomst jf. selskabsskatteloven (herefter omtalt SEL) § 13 stk. 1, nr. 2. Hvis selskaber modtager udbytte fra porteføljeaktier, skal selskabet derimod indregne udbyttet 100% i den skattepligtige indkomst jf. ABL § 9.

3.2.1.2 SAMBESKATNING

Som nævnt under afsnit 3.2.1, så opstår der tvungen sambeskatning i en koncern, hvis et selskab er bestemmende indflydelse på et andet selskab. Bestemmende indflydelse defineres ved, at et

selskab ejer over 50% af aktierne med stemmeret. Ved sambeskatning er det moderselskabet, det selskab der ejer de andre, der er administrationselskab, og står for at afregne skat over for SKAT.

Er det et selskab, der i en sambeskatningen har et negativt skatmæssigt resultat, kan de andre selskaber modregne dette i deres positive resultat, så sambeskatningen kun skal svare skat af det netto skattemæssige resultat.

Der findes to former for sambeskatningen, en national og en international. Den nationale er en tvungen sambeskatningen mellem koncernforbundne danske selskaber og kan ikke fravælges. Den internationale sambeskatning er mellem koncernforbundne selskaber der krydser de danske grænser. Denne sambeskatning er frivillig, men vælges den, fravælges den nationale sambeskatning som følge heraf⁶.

3.2.2 PRIVAT PERSONS HANDEL MED VÆRDIPAPIRER

3.2.2.1 GEVINSTER

Privat personers gevinst ved handel med værdipapirer medtages i opgørelsen af den skattepligtige indkomst⁷. Jf. PSL § 8A, skal gevinsten medregnes i aktieindkomsten, som en del af indkomstkatten.⁸ Skattemæssigt behandles gevinster på u- og noterede aktier på samme måde.

Modtaget udbytte fra aktier og anparter indgår, som en del af aktieindkomsten uanset, om det er u- eller noterede. Ved aktieindkomst for personer, benyttes en progressionsgrænse for indkomståret 2018⁹ på DKK 52.900 (2017; DKK 51.700). Op til progressionsgrænsen beskattes aktieindkomsten med 27%. For den krone, der overstiger progressionsgrænsen beskattes den skattepligtige med 42%. Har den skattepligtige en ægtefælle der ikke har aktieindkomst, har den skattepligtige mulighed for at gøre brug af dennes aktieindkomst under grænsen, så et ægtepar har muligheden for at modtage udbytte i indkomståret 2018 på DKK 105.800 (2017; DKK 103.400) til en beskatning på 27%¹⁰.

⁶ Den juridiske vejledning 2018-1, C.D.3.1.1

⁷ ABL § 12

⁸ PSL § 5

⁹ <https://www.skat.dk/SKAT.aspx?old=2035568>

¹⁰ PSL § 8A, stk. 4.

3.2.2.2 TAB

Privat personers tab ved handel med noterede aktier på et reguleret marked, kan modregnes i gevinsten fra førømtalte afsnit¹¹. Jf. PSL § 4A, så kan der ikke fradrages i den personlige indkomst, men kun i aktieindkomsten.

Er tabet større end gevinsten, har den skattepligtige mulighed for at overføre tabet til sin ægtefælle, der så kan fradrage tabet i sin positive aktieindkomst. Overstiger den skattepligtiges tab også dennes gevinst, falder det resterende tab tilbage til den skattepligtige, der kan fremføre tabet til modregning af fremtidige gevinster. Tabet har ingen udløbsdato, og kan fremføres til det indkomstår, hvor der er positiv aktieindkomst for at modregne heri.

Ved unoterede aktier og anparter på et ikke reguleret marked, kan den skattepligtige jf. ABL § 13, stk. 1, fradrage tabet i aktieindkomsten. Er aktieindkomsten for indkomståret negativ, kan delen vedrørende unoterede aktier jf. PSL 8A, stk. 5, fradrages i den skattepligtiges sluskat. Bliver den skattepligtiges sluskat negativ, kan det negative beløb fremføres til modregning af sluskatten for de følgende indkomstår.

4 VÆRDIANSÆTTELSE AF SELSKABET

Jf. boafgiftslovens (herefter omtalt BAL) § 27, stk. 1, skal overdragelse af anparter eller aktier i et selskab ske til handelsværdi, også omtalt som armslængde princippet. Samme princip omtales også SL § 4, stk. 1, litra c, selskabet skal handles til den handelsværdi som man ville have fået, hvis man havde solgt til en uafhængig part. Når noterede selskaber handles, så handles de på et reguleret marked til en kursværdi. Det er der derimod anderledes med unoterede selskaber, hvor der ikke handles regelmæssigt.

Når der handles anparter og aktier i et selskab, hvor overdrager og erhverver er familierelaterede, omtales de som interesseforbundne parter, da de kan have en fælles interesse i at holde handelssummen lavere end den reelle værdiansættelse af selskabet.

SKAT vil dog være opmærksom på en handel mellem interesseforbundne parter, og hvis handelsværdien ligger langt fra markedsværdien, har SKAT mulighed for at korrigere handelsværdien. Dette vil medføre at anskaffelses- og afståelsessummen skal korrigeres, samt en øget skattebetaling på avancen af overdragelsen for overdrager og øget/beskatning hos erhverver.

¹¹ ABL § 13A

D. 5. februar 2015 udsendte SKAT et styresignal, der fastlægger praksis omkring værdiansættelse af unoterede anparter og aktier¹². Styresignalet ophæver pkt. 17 og 18 i TSS cirkulære nr. 185 af 17. november 1982, hvorfor dette cirkulærer ikke længere benyttes til værdiansættelse af unoterede anparter og aktier. Anparter og aktier kan værdiansættes efter TSS cirkulære 2000-9, der har indarbejdet en hjælperegulering til indregning af goodwill. Goodwill kan beregnes på baggrund af TSS cirkulære 2000-10. Cirkulærene gennemgås senere i afsnit 4.1 og 4.2

SKAT udsendte d. 21. august 2009, en juridisk vejledning til værdiansættelsesmodeller og brugen heraf, samt anbefalinger til dokumentation af værdiansættelsen, da det er et krav af værdiansættelsen dokumenteres jf. vejledning fra SKAT¹³. Vejledningen er udarbejdet af SKAT, da der har været tvivl om, hvordan cirkulærene skulle benyttes over for andre værdiansættelsesmetoder.

Der er fra SKAT ikke meldt ud, hvornår der skal benyttes TSS cirkulære 2000-9 eller den juridiske vejledning fra 2009. SKAT skriver dog i vejledningen, at TSS cirkulære 2000-9 normalt vil kunne anvendes af mindre virksomheder og selskaber, hvorimod den juridiske vejledning fra 2009 henvender sig til større og finansielle selskaber. Det er dog uklart, hvor grænsen går og der foreligger endnu ingen praksis på området. Revisionshuset Deloitte deler denne holdning af opdelingen mellem mindre og større selskaber og det er af deres opfattelse af den juridiske vejledning, ikke skal anvendes ved generationsskifte inden for familie¹⁴.

4.1 TSS CIRKULÆRE 2000-9 – VÆRDIANSÆTTELSE AF AKTIER OG ANPARTER

Som tidligere beskrevet i afsnit 4, så fastsættes en handelsværdi på noterede aktier til en kursværdi. Har samme selskab en unoteret aktieklasser, har de samme kursværdi som de noterede. Medmindre de har andre rettigheder end de noterede så som stemmeret og forlods udbyttet. Unoterede anparter og aktier skal ligesom de noterede, værdiansættes til handelsværdi, men da de ikke handles på et reguleret marked, er værdiansættelse sværere at opgøre. Til brug for dette kan handelsværdien opgøres ud fra TSS cirkulære 2000-9.

SKAT har udstukket en vejledende hjælperegulering til brug for værdiansættelse. Værdien af selskabet, beregnes, som værdien af aktivposter fratrukket gældsposter, også omtalt som egenkapital i regnskabssammenhæng. Summen tillægges herefter værdien af goodwill.

¹² SKM2015.96.SKAT

¹³ <http://skat.dk/skat.aspx?old=1813135&chk=208529>

¹⁴ Ejer- og generationsskifte, Deloitte.

De værdier, der skal benyttes til værdiansættelsen, er selskabets indre værdi i den seneste aflagte årsrapport. Værdierne skal korrigeres, hvis der er ejendomme, til den offentlige ejendomsvurdering. Har selskabet unoterede aktier eller anparter i andre selskaber, skal værdien af disse, opgøres efter samme hjælperegulering. Hvis der er udskudt skat i årsrapporten, skal den korrigeres, så den er opgjort på baggrund af de korrigerede værdier. Goodwill skal værdiansættes efter TSS cirkulære 2000-10.

4.2 TSS CIRKULÆRE 2000-10 – VÆRDIANSÆTTELSE AF GOODWILL

Ligesom anparter og aktier, skal goodwill værdiansættes til handelsværdi. Det kan dog være svært at værdiansætte goodwill, da der ikke findes et reguleret marked for dette. SKAT har derfor udarbejdet TSS cirkulære 2000-10 til vejledning for værdiansættelse af goodwill. Ved handel mellem to uafhængige parter, kan goodwill aftales frit.

Der foreligger i nogle brancher, branchekutymen for beregning af goodwill. I de brancher anerkender SKAT brugen af at værdiansætte goodwill på baggrund af kutymen, dog kan vejledningen også stadig benyttes. Benyttes den standardiserede vejledning fra SKAT, skal der tages hensyn til, om den beregnede goodwill er realistisk goodwill, samt selskabets omstændigheder.

4.2.1 BEREGNING AF GOODWILL

Til brug for beregning af goodwill, benyttes selskabets aflagte årsrapporter, der er aflagt efter årsregnskabsloven. Selskabets resultat før skat de seneste tre år, udgør grundlaget for beregningen. Har selskabet eksisteret i mindre end tre år, tilpasses dette i beregningen. Aflægger selskabet ikke årsrapport efter årsregnskabsloven eller er der tale om en personlig virksomhed, benyttes det skattepligtige resultat for de seneste tre indkomstår.

Model for beregningen af goodwill jf. TSS cirkulære 2000-10 er opbygget nedenfor:

Beregningsgrundlaget	Regnskabsmæssigt resultat før skat for de sidste 3 år før overdragelsen
Regulering af resultatet	- finansielle indtægter + finansielle udgifter +/- ekstraordinære poster i henhold til ÅRL + afskrivninger på tilkøbt goodwill - ikke udgiftsført løn eller vederlag til eventuelt medarbejdende ægtefælle
Vægtning	3. sidste år før overdragelsen: x 1 2. sidste år før overdragelsen: x 2 Sidste år før overdragelsen: x 3 Resultatet divideres med 6 (vægtet gennemsnitsindtjening)
Udviklingstendens	Forskellen mellem sidste år og 3. sidste år divideres med 2 (kun ved konstant resultatmæssig udvikling (positiv/negativ) inden for de 3 år)
Driftsherreløn	50 pct. fratrækkes, min. 250.000 kr. / max. 1.000.000 kr. (dog ikke ved selskabsejede virksomheder)
Forrentning af aktiverne	Den på overdragelsestidspunktet gældende kapitalafkastsats efter <u>VSL § 9</u> + 3 pct.
Kapitalisering	Kapitaliseringsfaktoren beregnes med den på overdragelsestidspunktet gældende kapitalafkastsats efter <u>VSL § 9</u> + 8 pct. / forventet levetid.

Det regnskabsmæssige resultat skal reguleres for relevante poster, inden resultatet bliver vægtet. Det vægtede resultat tillægges beløbet, der er beregnet fra udviklingstendensen. Bemærk, at dette kun er hvor, der er en konstant udvikling fra år 1 til 3, enten positivt eller negativt.

Hvis den regulerede gennemsnitlige indkomst er negativ efter tillæg/fradrag for udviklingstendens, værdiansættes goodwill til DKK 0.

Regulering for driftsherreløn, er kun ved værdiansættelse af virksomheder og benyttes ikke ved selskaber. Inden goodwill skal kapitaliseres til nutidsværdi, forrentes summen af aktiverne ganget 4%. (1%¹⁵ jf. virksomhedsskatteloven § 9 (herefter omtalt VSL) + 3%). Summen af aktiverne skal kun være selskabets driftsmæssige aktiver, så likvider, værdipapirer og tilkøbet goodwill udgår i denne beregning.

¹⁵ <http://www.skm.dk/skattetal/satser/satser-og-beloebsgraenser/virksomhedsskatteloven>

Når alle summer er lagt sammen, ganges denne med en kapitaliseringsfaktor, der er et udtryk for forholdet mellem goodwills forventede levetid og det forventede årlige afkast i form af en forretningsprocent. SKAT har i deres cirkulære vedlagt en matrix over kapitaliseringsfaktor. Levetiden på goodwill er som udgangspunkt 7 år¹⁶, der kan dog foretages en konkret vurdering, som kan argumentere for en kortere eller længere levetid. Det kræver dog en begrundet argumentation og dokumentation, da SKAT historisk set har afvist mange sager hvor levetiden afveg fra de 7 år.

4.3 JURIDISK VEJLEDNING AF VÆRDIANSÆTTE – AUGUST 2009

TSS cirkulære 2000-9 tager udgangspunkt i den historiske omsætning, hvor den juridiske vejledning fra 2009 tager udgangspunkt i skøn om de fremtidige resultater. Værdiansættelsen efter TSS cirkulære 2000-9, vil for det meste kun være brugbar, hvis selskabets historiske vækst og afkast er den samme i fremtiden.

Den juridiske vejledning fra 2009 benytter kapitalværdibaserede modeller, hvor der tages udgangspunkt i et skøn om fremtiden resultater og tager udgangspunkt i tre modeller:

- Den indkomst baseret metode, inkl. DCF- og EVA-modellerne
- Den markedsbaseret metode
- Den omkostningsbaseret metode

Jf. afsnit 3.4 i den juridiske vejledning ("Anvendte værdiansættelsesmodeller i praksis"), er der mange muligheder for valg af metoder, men SKAT anser den indkomstbaserede metoder såsom DCF- og EVA-modellerne, som de mest anvendelige.

Det argumenteres med, at modellerne er teoretisk korrekte. Andre modeller tager udgangspunkt i DCF-modellen, herunder også EVA-modellen samt at DCF-modellen er den mest anvendte til værdiansættelse og har dermed skabt praksis for værdiansættelse. Det skal dog bemærkes, at SKAT dermed ikke betragter brugen af de andre værdiansættelsesmodeller, som værende irrelevante¹⁷.

Som nævnt i afsnit 4, benyttes den juridiske vejledning primært på større selskaber, mens TSS cirkulære 2000-9/10 kan benyttes på mindre selskaber. Læseren af afhandlingen, vil derfor kun blive præsenteret kort for værdiansættelsesmodellerne. Værdiansættelse af case virksomheden vil tage udgangspunkt i TSS cirkulære.

¹⁶ Den juridiske vejledning 2018-1, C.C.6.4.1.2

¹⁷ <https://www.skat.dk/skat.aspx?old=1813135&chk=208529>

4.3.1 DCF-MODEL

DCF-modellen (Discounted Cash Flow), er en indkomst baseret model, hvor værdien af selskabet opgøres ved at tilbagediskontere værdien af de forventede fremtidige frie pengestrømme til nutidsværdi. Modellen kan også bruges til værdiansættelse af et aktiv eller projekt og ikke kun til selskaber.

4.3.2 EVA-MODEL

EVA-modellen (Economic Value Added), er bygget op på samme måde som DCF-modellen, men benytter til forskel fra DCF-modellen, begreber fra regnskabsanalyse, som afkastningsgrad. Ved brugen af EVA-modellen tilbagediskonteres de fremtidige forventede nøgletal til nutidsværdi, så selskabet værdiansættes på baggrund af dette.

5 MODELLER TIL BRUG FOR OMSTRUKTURERING

Ved et generationsskifte er det vigtigt at gøre sig overvejelser, om strukturen i ejerskabet er den rigtige eller, om der er behov for en omstrukturering inden eller under generationsskiftet. Der er også forskel på, hvem der er hverver selskabet, da det kan have anderledes krav til strukturen. Se afsnit 15 herfor.

Omstrukturering kan foretages efter fusionsskatteloven (herefter omtalt FUL) der indeholder fusion, spaltning og tilførsel af aktier samt ABL, der indeholder lovgivningen for aktieombytning. Fælles for begge lovgivninger er, at omstruktureringer via disse lovgivninger kan foretages skattefrie og – pligtige, både med og uden tilladelse fra SKAT. Anvendelsen af de forskellige modeller skal overvejes i planlægningsfasen for generationsskiftet.

5.1 AKTIEOMBYTNING

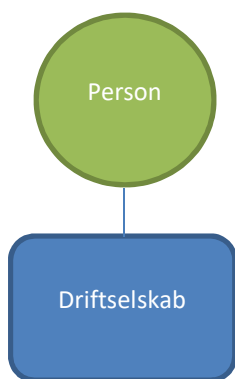
Aktieombytning er når man overdrager sine anparter eller aktier i et selskab, mod at man får anparter eller aktier i det selskab, der har erhvervet de overdragne aktier eller anparter. Den mest brugte model af aktieombytning er, når ejeren af et driftselskab opretter et holdingselskab, der overtager ejerskabet af driftselskabet. En grund til at benytte aktieombytning, er fordelene nævnt i afsnit 3.2.1, hvor holdingselskabet kan sælge aktierne i driftselskabet skattefrie samt modtage

udbytte fra driftselskabet skattefrit¹⁸. Ved salg af driftselskab, skal man være opmærksomhed på holdingkrav, der vil blive gennemgået i afsnit 5.1.2.

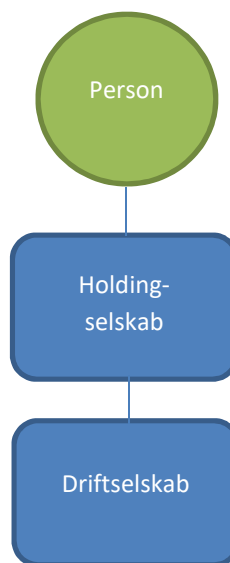
Det er et krav i en aktieombytning, at det erhvervende selskab efter aktieombytningen har flertallet af stemmerne i det oprindelige selskab. Der kan heller ikke foretages en aktieombytning i et selskab med negativ egenkapital, da selskabet dermed ingen værdi har og derfor ikke kan indskydes i det nyoprettede selskab.

En aktieombytning kan også illustreres som følgende:

Før aktieombytning

Efter aktieombytning

Aktieombytningen kan foretages på tre måder; skattefrit med og uden tilladelse samt skattepligt.

5.1.1 SKATTEFRI MED TILLADELSE

En aktieombytningen kan foretages skattefrit jf. ABL § 36 og FUL § 11. Beskatningen af aktieombytningen udskydes til det tidspunkt, hvor ejeren overdrager anparter eller aktier i holdingselskabet. Holdingselskabet kan derimod sælge anparter eller aktier i datterselskabet skattefrit, så længe selskabet ejer over 10% i datterselskabet jf. ABL § 8 (datterselskabs aktier jf. afsnit 3.2.1).

Aktieombytning er omfattet af ABL § 36, men der skal også leves op til krav fra Fusionsdirektivet. Ønsker man at anvende reglerne skal man søge tilladelse. Tilladelsen gives ved at ansøge SKAT, hvor

¹⁸ Den juridiske vejledning 2018-1, C.D.2.4.3.2

ansøgningen skal indeholde en begrundelse for de forretningsmæssige formål, der er ved aktieombytningen. Det er ikke nok at begrunde formålet med skatteudskydelse, som eneste eller væsentligste formål. Hovedformålet skal være med afsæt i selskabet og ikke aktionæren. Skatteundgåelse eller –unddragelse accepteres ikke som formål¹⁹.

Gives der tilladelse fra SKAT, skal det nye selskab leve op til krav fra SKAT og det skal anmeldes hvis der sker ændringer inden for en tre årig periode. Listet er nogle af de ændringer der skal indberettes inden for den tre årige periode²⁰:

- Indgåelse af aftaler, om overdragelse af aktier i datterselskabet
- Ændringer i ejer- eller kapitalforholdende i datterselskabet
- Ændringer i aktieklasser eller aktieklassernes rettigheder
- Andre ændringer i koncernstrukturen
- Frasalg af aktiviteter i datterselskab
- Tilbagesalg af de aktier i holdingselskabet, der er erhvervet ved aktieombytningen

Listen er ikke udtømmende og det er derfor en god ide at søge om svar fra SKAT, hvis man påtænker andre ændringer, hvor der kan opstå tvivl for overholdelse af kravene inden for den tre årige periode.

For det driftselskab, der bliver erhvervet i forbindelse med aktieombytningen, er der ingen konsekvenser udover, at selskabet skifter ejer og at selskabet indtræder i sambeskatning med holdingselskabet. Har driftselskabet opsparet underskud fra tidligere år, vil dette være et særunderskud som det overtagende holdingselskab ikke kan gøre brug af.

Den 12. juni 2009, kom der en regelændring af lov 525²¹, hvor de objektive regler blev indført og gav mulighed for at foretage en skattefri aktieombytning uden tilladelse. Reglerne omkring ændringerne inden for de første tre år er dog de samme, hvorfor der er mindre, der taler for at lave aktieombytningen med tilladelse fra SKAT.

5.1.2 SKATTEFRI UDEN TILLADELSE

Ved beskatning for skattefri aktieombytning uden tilladelse, er reglerne om udskydelse af beskatning de samme, som med tilladelse.

¹⁹ Den juridiske vejledning 2018-1, C.D.6.3.4

²⁰ Den juridiske vejledning 2018-1, C.D.6.3.6.1

²¹ SKM2009.646.SR

Den skattefrie aktieombytning uden tilladelse fra SKAT, kan være en mulighed, hvis ansøgningen om den skattefrie med tilladelse ikke godkendes. Den kan dog godt gennemføres uden, at man først har søgt om den skattefrie med tilladelse. Ved skattefri aktieombytning uden tilladelse fra SKAT, er der holdingkrav fra SKAT jf. ABL § 36.

Holdingkravet skal forhindre, at reglerne i ABL omgås. Hovedreglen i holdingkravet er, at holdingselskabet ikke kan overdrage aktier eller anparter i datterselskabet inden for en 3 årig periode efter aktieombytningen har fundet sted. Overdrages aktier eller anparter inden for den tre årige periode vil aktieombytningen blive skattepligtige. SKAT tillader²², at der kan foretages andre skattefrie omstruktureringer efter den første omstrukturering, på betingelse af at vederlaget ikke indeholder andet end anparter eller aktier. Holdingkravet består stadig efter den nye omstrukturering.

Derudover, er det et krav, at aktieombytningen uden tilladelse foretages til handelsværdien i selskabet²³.

5.1.3 SKATTEPLIGTIG

En skattepligtig aktieombytning er omfattet af reglerne i ABL, hvor aktieombytningen betragtes som et salg af selskabet til et nyt selskab og erhverver sig andele i det nye selskab, hvor overdragelsessummen er anparter eller aktier i det nye selskab.

Jf. ABL § 36, stk. 4, kan der ikke foretages en aktieombytning med tilbagevirkende kraft, da loven forskriver, at handlen træder i kraft ved tidspunktet for overdragelsen mellem selskaberne. Modellen er sjældent anvendt, da den som navnet antyder, er skattepligtig og medfører en skattebetaling. Har overdrageren af selskabet en negativ aktieindkomst, kan denne bruges til at modregne avancen i aktieombytningen.

5.2 SPALTNING

Spaltning af et selskab forstås, når et selskab overfører dele eller samtlige aktiver og passiver til et eller flere nystiftede eller eksisterende selskaber, mod vederlag i form af aktier eller anparter. Overførslen skal ske til handelsværdi. Det er et krav jf. FUL § 15A, stk. 2, at forholdet mellem aktiver

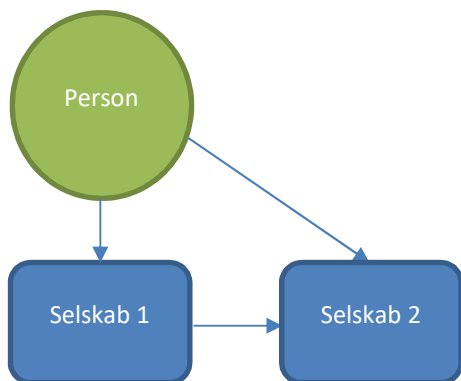
²² Den juridiske vejledning 2018-1, C.D.7.4.1

²³ Den juridiske vejledning 2018-1, C.D.7.4.1

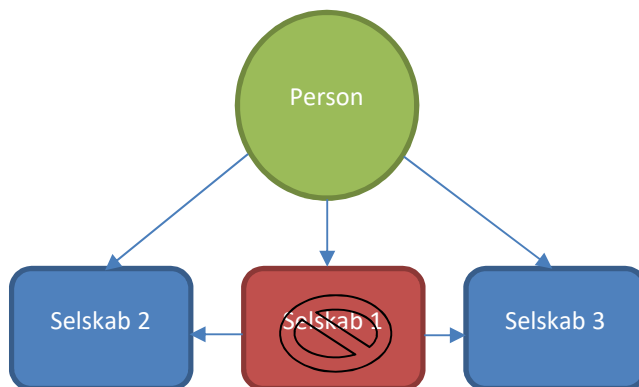
og passiver i det modtagende selskab, svarer til forholdet mellem aktiver og passiver i det indskydende selskab.

Spaltningen kan opdeles i to mulige kategorier:

Grenspaltning

Ophørsspaltning

Hvis det spaltede selskab ophører i forbindelse med spaltningen, er der tale om ophørsspaltning, og det spaltede selskab skal spaltes i to eller flere selskaber, hvori al aktiviteten bliver overført og det spaltede selskab herefter ophører²⁴.

Ophører selskaber ikke i forbindelse med spaltningen, er der tale om en grenspaltning, og selskabet kan spaltes i et eller flere selskaber. Ved grenspaltning vil det spaltede selskab eksistere efter spaltningen og ses typisk, som led i en risikoafgrænsning eller som et forretningsmæssigt formål. De grene, der spaltes, skal være selvstændig fungerende enheder jf. grenkravet²⁵ og FUL § 15A, stk. 3. Er der tvivl, om den udspaltede gren udgør en selvstændig fungerende enhed, kan der indhentes et bindende svar fra SKAT eller søges om tilladelse hertil. Kan grenkravet ikke opfyldes, kan ophørsspaltning i stedet benyttes²⁶.

De to former for spaltning kan foretages på to måder i en skattemæssig synsvinkel; skattefrit ved brug af reglerne i FUL eller skattepligtigt hvis FUL ikke benyttes. Foretages spaltningen skattefrit, kan det foretages med eller uden tilladelse fra SKAT.

²⁴ Generationsskifte og omstrukturering, kapitel 11.

²⁵ Den juridiske vejledning 2018-1, C.D.6.1.3.1

²⁶ Generationsskifte og omstrukturering, kapitel 11.

5.2.1 SKATTEFRI SPALTNING

Ved skattefri spaltning succederes der både på ejerens og selskabets side. Den modtagende part overtager de skattemæssige forpligtelser i de overdragne aktiver og passiver, som den indskydende part havde før spaltningen²⁷.

Der opstår derfor ikke en afståelsesbeskatning, da den modtagende part overtager aktiver og passiver. For ejeren af selskabet, opstår der heller ingen afståelsesbeskatning, da der succederes for det vederlag i aktier eller anparter i det modtagende selskab. Tidspunktet for anskaffelse samt anskaffessum vil være det samme, som for det indskydende selskab. Over for SKAT, er der derfor ingen ændringer, da både ejeren og det overtagende selskab har samme skattemæssig position, som før spaltningen²⁸.

5.2.1.1 SKATTEFRI MED TILLADELSE

Skattefri spaltning må ligesom ved skattefri aktieomdannelse, ikke have skatteunddragelse eller – undgåelse som hovedformål. For at få tilladelse fra SKAT, skal hovedformålet være forretningsmæssigt og skal kunne dokumenteres gennem konkrete planer for fremtiden. SKAT vurderer selskabets drift, ekspansion, generationsskift m.v., og tilladelsen gives ikke med hensyn til ejeren af selskabet. Udførelsen af skattefri spaltning med tilladelse fra SKAT, har hjemmel i FUL § 15A, stk. 1, 2. pkt.

Reglerne for skattefri omstrukturering herunder spaltning er lempet gennem de sidste ti år, hvorfor de fleste skattefrie spaltninger sker uden tilladelse fra SKAT, så længe de selskaber der spaltes ikke er for komplicerede. Ønskes der spaltning af et holdingselskab hvor der ligger et tre årigt holdingkrav, skal der ligeledes søges om tilladelse²⁹.

5.2.1.2 SKATTEFRI UDEN TILLADELSE

Skattefri spaltning uden tilladelse har de samme forhold som beskrevet i afsnit 5.1.2, hvor der er indført værnsregler herunder holdingkravet. Holdingkravet er hvor det selskab der ejer mindst 10% af de nye selskaber efter spaltningen, ikke må afstå anparterne eller aktierne inden for en tre årig periode. Afstås de inden for den tre årige periode, vil det blive fuld skattepligtigt. Det kan søges om tilladelse hos SKAT af den oprindelige spaltning og i samme ansøgning forklare den

²⁷ Generationsskifte og omstrukturering, kapitel 11.

²⁸ Generationsskifte og omstrukturering, kapitel 11.

²⁹ Generationsskifte og omstrukturering, kapitel 11.

forretningsmæssige begrundelse om frasalget. Det er ligeledes også et krav ved spaltning som ved aktieomdannelse, at aktiver og passiver i det indskydende selskab svarer til de samme forhold i det modtagende selskab.

Det modtagende selskab skal meddele SKAT på sin selvangivelse, at det har været en del af en skattefri spaltning uden tilladelse. Hvis selskabet ikke oplyser dette, vil spaltningen ikke blive skattepligtig, da der kun vil være tale om en forkert udfyldt selvangivelse.

5.2.2 SKATTEPLIGTIG

Til forskel fra den skattefrie spaltning, vil der ved den skattepligtige spaltning ikke opstå succession på spaltningstidspunktet. Jf. SEL § 5, vil en skattepligtig spaltning sidestilles med afståelse, og der vil hos det indskydende selskab opstå en afståelsesbeskatning.

Ved grenspaltning vil det indskydende selskab blive afståelsesbeskattet, afhængig af hvilke aktiver og passiver, der bliver afstået. Vederlaget for spaltningen vil bestå af aktier eller anparter i det nye selskab samt evt. kontanter, som vil blive betragtet som udbytte skattemæssigt. Beskatningen vil afhænge af, om det er en person eller et selskab, der ejer det indskydende selskab, hvor en person vil blive beskattet efter ligningslovens § 16A (herefter omtalt LL), mens et selskab (hvis det er tale om koncern- eller datterselskabsaktie) vil modtage udbyttet skattefrit.

Ved ophørsspaltning, vil der ske beskatning af likvidationsprovenuet. Afståelsen af forskellige aktiver og passiver beskattes først, hvorefter ejeren vil blive beskattet af afståelsen af aktier iht. ABL. I det tilfælde vil anskaffelsessummen blive modregnet i afståelsessummen.

Det vil være en fordel at benytte skattepligtig spaltning, hvis dette ikke medfører en stor afståelsesbeskatning. Sådanne tilfælde vil være, hvor skatteværdierne svarer til handelsværdierne, eller hvor det er muligt at gøre brug af opsparret underskud fra tidligere år, til at nedbringe afståelsesbeskatningen.

Opsparret underskud kan ikke medtages i de modtagne selskaber, da der ved den skattepligtige spaltning opstår en ophørsbeskatning, som medfører en underskudsbeholdning, hvorfor det heller ikke er muligt, som tidligere beskrevet, at foretage skattepligtig spaltning med tilbagevirkende kraft. Er der opsparret væsentlige skattemæssige underskud, kan det overvejes at gennemføre en grenspaltning frem og en ophørsspaltning, da det på den måde er muligt at videreføre de skattemæssige underskud, der ellers ville være gået tabt i ophørsbeskatningen ved en ophørsspaltning.

5.3 TILFØRSEL AF AKTIVER

Begrebet og modellen tilførsel af aktiver, er defineret som et selskab, der tilfører en eller flere selvstændige aktivitetsgrene af selskabet til et nyt selskab og bliver vederlagt i anparter eller aktier i det modtagende selskab jf. FUL § 15C, stk. 2. Vederlaget kan således ikke indeholde kontanter.

Til forskel fra aktieombytning, hvor det eksisterende selskab blev til et datterselskab under et holdingselskab, så vil det indskydende selskab med denne model blive til holdingselskabet. Tilførsel af aktiver kan ske til både nystiftede³⁰ og eksisterende³¹ selskaber og vil fungerer som apportindskud efter SL. Apportindskud forstås, når der indskydes med andet end kontanter.

Ved tilførsel af aktiver ved ejeren af selskabet ikke blive berørt skattemæssigt som ved aktieombytning eller spaltning, da det sker nedad i koncernen og ejeren stadig kun ejer aktier eller anparter direkte i et selskab. De aktier eller anparter, der modtages, som vederlag for tilførslen, anses tidspunktet for anskaffelsen, som værende ved gennemførslen af tilførslen. Anskaffessummen er handelsværdien på de tilførte aktiver og passiver under hensyn til den udskudte skat, der måtte være, som følge af de skattemæssige nedskrivninger.

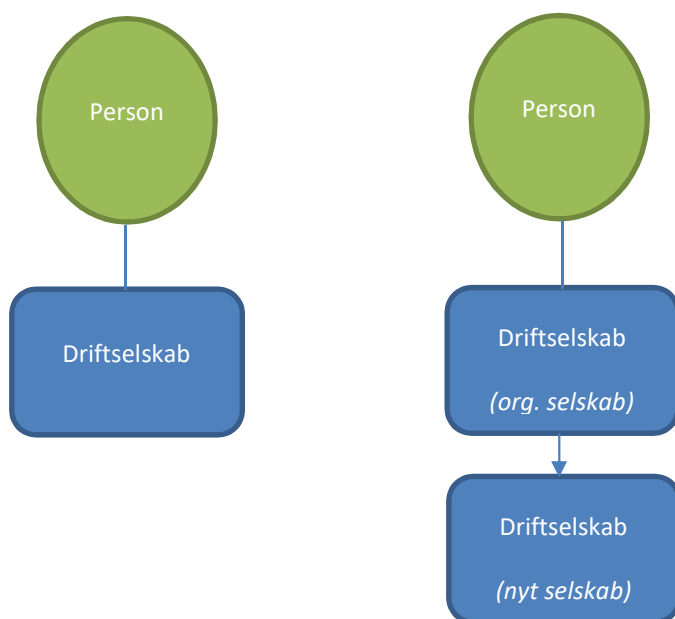
Jo flere aktiviteter selskabet har, jo sværere er det at gøre brug af omstruktureringsmodellen. Det kan være svært at opdele selskabets aktiver og passiver, hvis ikke hele aktiviteten overføres og der er flere aktiviteter, der benytter samme aktiv.

Der kan kun tilføres aktiver, som er nødvendige for at den fortsatte drift, af den tilførte aktivitet kan fortsætte. Besidder det tilførende selskab likvider eller andre finansielle aktiver som ikke er nødvendig for at kunne fortsætte den primære drift, skal de aktiver forblive i selskabet. Besidder selskabet kun finansielle aktiver og ikke har nogen erhvervsmæssig drift, kan der ikke ske tilførsel af aktiver til et andet selskab. Har den gren af aktiviteten, der bliver tilført negativ egenkapital, vil der ikke kunne ske en tilførsel jf. SL § 31, da stiftelse af nye selskaber eller kapitalforhøjelse ikke må ske til underkurs. Som tidligere omtalt er det ikke muligt at modtage kontanter som vederlag, da hele vederlaget skal ske i aktier eller anparter.

³⁰ SL § 35

³¹ SL § 160

Tilførsel af aktiver kan illustreres i nedestående figur:

Tilførsel af aktiver kan gøres skattepligtige og skattefrit, og den skattefrie metode kan gøres med eller uden tilladelse fra SKAT.

5.3.1 SKATTEFRI MED TILLADELSE

Ligesom ved de andre omstrukturingsmodeller, kan tilførsel af aktiver også gennemføres med en tilladelse fra SKAT. Der kan være situationer for den enkelte virksomhed, hvor det giver mening eller det ligefrem er en nødvendighed, at der søges om tilladelse. Den skattefrie tilførsel af aktiver kan dog også gennemføres uden tilladelse fra SKAT.

Gennemføres modellen med tilladelse fra SKAT, skal der leves op til særlige betingelser:

- Vederlaget må kun bestå af aktier eller anparter
- Den tilførte aktivitet skal kunne fortsætte den erhvervmæssige drift af egne midler
- For det modtagne selskab er regnskabsåret lig med tilførselsdato
- Ved tilførsel af en særskilt aktivitet, skal den kunne identificeres i det tilførende selskab³²

³² Den juridiske vejledning 2018-1, C.D.6.2

Der skal foreligge en forretningsmæssig begrundelse for at benytte modellen med tilladelse fra SKAT, se også afsnit 5.1.1. SKAT ligger vægt på dette og gennem domme og bindende svar, har SKAT givet afslag på ansøgninger, hvor den forretningsmæssige begrundelse ikke levede op til SKAT's krav.

Ved at benytte den skattefrie model, opnår det indskydende selskab en likviditets- og skattefordel, da det indskydende kan beholde de likvider i selskabet, det ellers skulle have brugt til at betale den latente skat af afståelsen. Skattebyrden overdrages i stedet til det modtagne selskab, hvormed reglerne om succession træder i kraft.

5.3.2 SKATTEFRI UDEN TILLADELSE

Ønskes der en skattefri tilførsel af aktiver, men der ikke foreligger en forretningsmæssig begrundelse, kan man gøre brug af den skattefrie tilførsel af aktiver uden tilladelse fra SKAT, kan man benytte jf. FUL § 15C&D, der tager udgangspunkt i det objektive system.

De samme fire betingelser, som er oplistet i afsnit 5.3.1 gælder også for skattefri tilførsel af aktiver uden tilladelse. Ligesom ved tilladelse fra SKAT, så er de skattemæssige konsekvenser, de samme uden tilladelse fra SKAT³³.

Ved gennemførsel af skattefri tilførsel af aktiver uden tilladelse fra SKAT, gælder holdingkravet der er omtalt tidligere i afhandlingen i afsnit 5.1.2. Der må dog gerne foretages yderligere omstruktureringer, hvis der i de efterfølgende omstruktureringer ikke sker vederlæggelse med andet end aktier eller anparter. Afstås de modtagne aktier eller anparter, som er modtaget i forbindelse med tilførslen af aktiver, inden for den tre årige periode, anses omstruktureringen som skattepligtig. Dette kan dog undgås, hvis der søges og gives tilladelse fra SKAT³⁴.

5.3.3 SKATTEPLIGTIG

Hvis tilførslen af aktiver foretages skattepligtigt, vil det betragtes som en afståelse og der opstår afståelsesbeskatning. Det indskydende selskab vil blive beskattet af en eventuel avance mellem anskaffelses- og afståelsessummen for de tilførte aktiver og passiver.

Jf. LL § 2, skal de modtagne aktiver opgøres til handelsværdi, og det indskydende selskab skal modtage aktier eller anparter svarende til nettoværdien af de indskudte aktiver. Hos det modtagne selskab vil anskaffelsessummen for aktiverne være handelsværdien for de tilførte aktiver og vil

³³ Den juridiske vejledning 2018-1, C.D.7.3.1

³⁴ Den juridiske vejledning 2018-1, C.D.7.3.1

fremadrettet udgøre afskrivningsgrundlaget. Det samme er gældende for tidspunktet for tilførslen/modtagelsen, hvor tidspunktet for afståelse for det afstående selskab vil være det samme, som tidspunktet for det modtagende selskab.

Fordelene ved at benytte den skattepligtige model, vil være hvis, der ikke opstår en høj afståelsesbeskatning, ligesom modellen gør det muligt at benytte opsparede underskud til at modregne fremtidige indtægter. Ved brug af den skattepligtige model, er der ligeledes heller ikke holdingkrav, hvorfor aktier eller anparter i det nye selskab kan afhændes inden for den 3 årige periode, som ikke er muligt ved den skattefrie model.

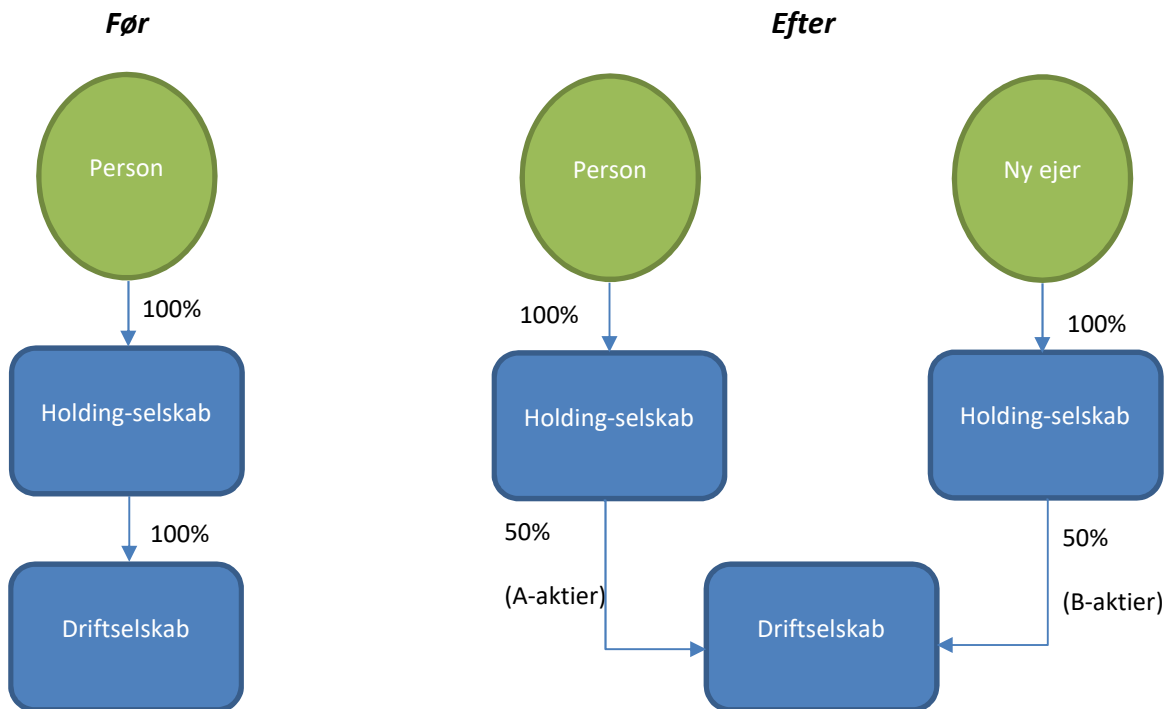
6 A/B MODELLEN

Omstruktureringsmodellerne i afsnit 5 beskrev alle, hvordan det var muligt at ændre på strukturen i selskabet, hvor A/B modellen muliggør tilførsel af ny kapital eller nye ejere, da den ændrer strukturen i ejerskabet.

A/B modellen består grundlæggende i, at virksomhedens aktieklasse deles op i A- og B-aktier. A-aktierne er tillagt ret til nærmere bestemt forlods udbytte, og B-aktierne giver først ret til udbytte, når A-aktierne har modtaget et nærmere bestemt udbyttebeløb. Perioden for udbytteret til A-aktier kan tidsbegrænses. Forlods udbytteretten, som indehaver er A-aktierne har, udgør forskellen mellem selskabskapitalen og handelsværdien på selskabet. Redegørelse for værdiansættelse af gennemgået i afsnit 4. B-aktierne kan erhverves af den nye ejer til en lavere favorabel kurs. Erhverver af B-aktierne kan erhverve dem til en lavere kurs end A-aktierne. Dette gør det muligt for den indtrædende part, at erhverve sig ejerskab i selskabet billigere, end hvis personen skulle have erhvervet sig aktierne uden opdelingen af aktieklasserne.

Når den forlods udbytteret enten er udløbet eller udloddet, vil aktieklasserne blive opløst og aktieklasserne vil blive sidestillet. Den nye ejer kan erhverve den tidligere ejers aktier til en pris, der er fastsat inden den oprindelige aktieklasse blev opdelt i A- og B-aktier, eller lade selskabet købe egne aktier jf. LL § 16B, stk. 2, hvorefter der kun vil være en aktionær.

Ændringsstrukturen illustreres således:

For at kunne benytte A/B modellen, er det fra SKAT en forudsætning at udbytteretten benyttes³⁵. Det er SKAT's holdning, at årets resultat efter skat udloddes, under forudsætning af, at det er forsvarligt iht. selskabets økonomi. A/B modellen kan foretages på to følgende måder:

- Kontant kapitaludvideles
- Ændring af selskabsvedtægter

Fordelene ved at benytte A/B modellen er det glidende generationsskifte, den forlods udbytteret til ejer af A-aktier samt muligheden for et mere lempeligt generationsskifte sammenlignet med omstruktureringsmodellerne. Der er dog også ulemper tilknyttet til A/B modellen:

- Brug af modellen kræver god planlægning, da den forlods udbytteret tager tid at udlodde
- Fastsættelsen af den forlods udbytteret
- Tidsbegrænsning af den forlods udbytteret
- Nødvendigheden for positive resultater i selskabet for at udlodde årets resultater over en overskuelig periode

³⁵ SKM2010.2.SR

6.1 KONTANT KAPITALUDVIDELSE

A/B modellen etableres ved den kontante kapitaludvidelse, når den nye part indskyder ny kapital i selskabet ved en kapitalforhøjelse og der i den anledning oprettes B-aktier. SKAT har i bindende svar, givet tilsagn om, at hverken den person, der indskyder kapital eller den nuværende ejer bliver beskattet ved kapitalforhøjelsen i A/B modellen, når formålet er etablering af forlods udbytteret³⁶. Forudsætningen for dette er, at tegningen af B-aktier sker til markedskurs og der ikke sker formueforskydning.

Tegningen af den nye aktieklasser må ikke ske til underkurs eller med forbehold jf. SL § 31, hvorfor der ikke kan tegnes aktier til under kurs 100. Da selskabskapitalen bliver forhøjet ved denne metode, bindes der yderligere kapital i selskabet, hvorfor selskabet har en større forpligtelse over for ejerne, hvilket ikke altid er en fordel.

6.2 ÆNDRING AF SELSKABSVEDTÆGTER

Ønskes der ikke at gøre brug af modellen med forhøjet kapital, kan man i stedet gøre brug af A/B modellen ved at ændre selskabets vedtægter, således, at den eksisterende aktiekapital deles op i A- og B-aktier. Ligesom i afsnit 6.1, har A-aktierne også forlods udbytteret ved ændringen af selskabets vedtægter.

Jf. ABL § 30 anses afståelse, som værende salg, bytte, bortfald eller andre former for afståelse. SKAT har også i et bindende svar fastslået at selve opdelingen af aktiekapitalen ikke er sidestillet med afståelse, da der ikke sker en formueforskydning, da aktionæren ikke bliver økonomisk bedre eller dårligere stillet³⁷.

Ved at benytte denne model, skal aktionæren være opmærksom på, at personen bliver beskattet af avancen ved afståelsen af B-aktierne til den indtrædende part jf. afsnit 3.2.2 hvis aktierne ejes som en privat person. Ejes aktierne gennem et andet selskab, og de kan betegnes som datterselskabsaktier, kan de handles skattefrit jf. afsnit 3.2.1.

Ved etableringen af den nye aktieklasser, er der ingen krav til en minimumskurs, hvorfor aktionæren har muligheden for at sælge aktier videre til 3. mand til en lavere kurs. Sælges aktierne til en lavere kurs, skal overdrageren tilgodeses med forlods udbytteret, der er omtalt fra afsnit 6.1 og 6.3, ligesom, der vil opstå skattemæssige udfordringer.

³⁶ SKM2010.2.SR

³⁷ SKM2015.247.SR

Den normale praksis er, at indtrædelseskursen sker til markedskurs for at undgå de skattemæssige udfordringer. Sælges der til interesseforbundne parter, skal der jf. TSS cirkulære 2000-9 aktierne værdiansættes til handelsværdien, se afsnit 4.1 for dette.

6.3 FORLODS UDBYTTET

Inden den forlods udbytteret kan udregnes, skal selskabet værdiansættes. Se afsnit 4 for dette.

Ved at benytte A/B modellen, bliver overdrager kompenseret med den forlods udbytteret mod den lave salgsværdi til køber af B-aktierne. Der er risici forbundet med dette, da overdrager af aktierne skal vente på at få det forlods udbytte over de kommende år, hvorfor der tillægges risiko- og rentefaktor på udbytteretten.

Der skal også tages stilling til, hvor længe perioden for det forlods udbytte skal gælde, som fastsættes i forbindelse med A/B modellen bliver benyttet. Den begrænsede periode bliver brugt for at sikre, at udbyttet ikke bliver en forpligtelse for selskabet i evig tid og det forlods udbytte foretages i en overskuelig fremtid. Perioden fastsættes på baggrund af en vurdering af værdiansættelsen samt den historiske udlodning af udbytte. Udbyttet skal kunne udloddes uden, at selskabet lider økonomisk af dette.

SKAT har i et bindende svar bekræftet³⁸, at til brug for udregning af den forlods udbytteret skal benyttes ligningsrådet fastsatte formel i TfS.2014, 832 SR til at beregne det forlods udbytte, som køber af aktierne giver afkald på: "Ejerandel for indtrædende part * (Selskabets værdi + kontant indskud) – kontant indskud". Beløbet skal herefter deles med ejerandelen for købers part af aktierne, for at beregne det forlods udbytte.

Denne beregning gælder kun ved interesseforbundne parter, og gælder ikke ved uafhængige parter. I sådan et tilfælde kan det forlods udbytte aftales mellem parterne. Såfremt denne aftale vurderes for rimelig af SKAT, vil dette blive accepteret jf. TfS.2010, 988.

7 SKATTEMÆSSIG SUCCESSION

Ved omstrukturering i afsnit 5, blev begrebet succession omtalt flere gange. Beskatningen af generationsskifter vil oftest være en likviditetsmæssig byrde, hvorfor muligheden for succession er meget benyttet i praksis. Der gælder de samme regler for succession for personligt drevne virksomheder, som for selskaber.

³⁸ SKM2015.195.SR

Skattemæssig succession er en udskydning af den latente skat af overdragelsen af aktiver mellem overdrager og modtager. Skatten af overdragelsen kommer til betaling, når overtageren afstår aktiverne. Det anses derfor, at overtager har overtaget aktiverne til samme pris og med samme formål som overdrager. Såfremt overtager ikke succederer i aktierne, vil overdrager blive beskattet efter reglerne, som ved et normalt aktiesalg, se afsnit 3.

De grundlæggende regler omkring skattemæssige succession findes i ABL § 34, 35 og 35A, hvor det defineres, hvilken personkreds, der kan overdrages til med succession. Iht. til ABL § 34 kan alle følgende ejendele overdrages med succession:

- Aktier, ABL § 1, stk. 2
- Anparter, ABL § 1, stk. 2
- Andelsbeviser, ABL § 1, stk. 2
- Konvertible obligationer, ABL § 1, stk. 3

For at kunne benytte skattemæssig succession, skal følgende betingelser overholdes:

- Mindst 1% af selskabskapital skal overdrages³⁹
- Overdragne aktier må ikke være en del af ABL § 19
- Der må ikke konstateres negativ avance ved overdragelsen⁴⁰
- Det overdragne selskab må ikke defineres, som en pengetank⁴¹

7.1 PERSONKREDSEN

Jf. ABL § 34, stk. 3, skal overtager i en skattemæssig succession være fuldt skattepligtig i Danmark jf. kildeskattelovens § 1 (herefter omtalt KSL). Er den ultimative ejer ikke skattepligtig i Danmark, skal de erhvervede aktier eller anparter ejes af et selskab, der har driftssted i Danmark, jf. KSL § 2, stk. 1, litra 4.

Er overtageren skattepligtig efter den dobbeltbeskatningsoverenskomst, vil man kunne benytte reglerne om skattemæssig succession, hvis beskatningsretten ligger i Danmark. Jf. ABL § 34, 35 og 35A, kan der til følgende person ske overdragelse med skattemæssig succession:

- Familie
 - Børn, børnebørn, søskende, søskendes børn, søskendes børnebørn eller en samlever.
- Nære medarbejder
- Tidligere ejer

³⁹ ABL § 34, stk. 1, litra 2

⁴⁰ ABL § 34, stk. 1, litra 4

⁴¹ ABL § 34, stk. 1, litra 3

7.1.1 OVERDRAGELSE TIL FAMILIE

Overdragelse til familie har hjemmel i ABL § 34, stk. 1, litra 1, og det er altså ikke muligt at overdrage til forældre med succession, medmindre de har været tidligere ejere. Se afsnit 7.1.3 for dette. Samme paragraf sidestiller stedbørn og adoptivbørn med biologiske børn. Det er ikke muligt at overdrag med succession til svigerbørn, svoger eller svigerinde.

Sammenlever, der har haft samme bopæl i de seneste to år, kan jf. BAL § 22, stk. 1, litra d, succedere i modtagelsen af aktivet. Ægtefælle kan jf. KSL § 26A&B succedere i modtagelsen af aktivet, med samme beløb og anskaffelsestidspunkt, som da overdrager anskaffede sig aktivet.

7.1.2 OVERDRAGELSE TIL NÆRTSTÅENDE MEDARBEJDER

Overdragelsen til nærtstående medarbejder, har hjemmel i ABL § 35 og kan succedere efter ABL § 34, undtaget stk. 1, litra 1. En nærtstående medarbejder defineres, som en medarbejder, der inden for de seneste 5 år, har været fuldtidsbeskæftiget i selskabet i mindst 3 år.

Nærtstående medarbejder vurderes derfor udelukkende på ansættelsestiden og ikke på kvalifikationer, stilling eller lignende. SKAT definerer de tre års ansættelse i et bindende svar⁴², som en udregning efter ATP-metoden, hvor medarbejderen skal have minimum 117 arbejdstimer om måneden, og 4.212 timer på de tre år. Medarbejderen behøver ikke være ansat i selskabet på overdragelsestidspunktet.

Hvis det selskab, der overdrages er en del af en koncern, behøver medarbejderen ikke have været ansat i det selskab, der overdrages. Medarbejderen kan altså have arbejdet i et andet selskab i samme koncern. Kravet er blot, at selskaberne har været koncernforbundne i den tid medarbejderen har været ansat. Medarbejderen behøver heller ikke, at have været ansat i samme selskab, men timerne kan være delt ud over koncernen.

7.1.3 OVERDRAGELSE TIL TIDLIGERE EJER

Ved et generationsskifte kan der ved den nye ledelse være meget, som ikke lykkedes. Overtageren kan blive syg eller ikke være i stand til at lede selskabet videre, hvorfor der også er en mulighed at overdrage selskabet tilbage til den tidligere ejer. Overdragelsen til den tidligere ejer har hjemmel i ABL § 35A og kan succedere efter ABL § 34, undtaget stk. 1, litra 1.

⁴² SKM2009.411.SR

For at kunne overdrage til den tidligere ejer, skal det ske inden for 5 år fra det oprindelige generationsskifte fandt sted, ligesom det er et krav, at det tidligere generationsskifte skete ved skattemæssig succession.

8 FINANSIERING AF GENERATIONSSKIFTE

Når der skal foretages et generationsskifte, er det ikke nok at tage stilling til modellen for det. Et generationsskifte er overdragelse af aktier eller anparter og der skal betales en sum for overdragelsen.

Medmindre, der er tale om en større investor, vil de fleste ikke have det likviditetsmæssige fornødenheder til at kunne betale overdragelsessummen og der skal findes andre muligheder for finansiering. Det er derfor en vigtig del af planlægningen af et generationsskifte for både overdrager og erhverver har styr på finansieringen.

Der findes flere metoder for finansiering udover at betale overdragelsessummen, og det er muligt at kombinere de forskellige metoder. Altafhængig af hvilken, metode der vælges, er de skattemæssige konsekvenser forskellige fra metode til metode og til hvem erhverver er.

8.1 GAVE

Personer kan afgiftsfrit i 2018 give en gave til en værdi af DKK 64.300⁴³, hvis modtageren er en del af den omtalte liste i BAL § 22, stk. 1, mens der kan gives afgiftsfrie gaver til ægtefæller jf. BAL § 22, stk. 3. Overstiger værdien af gaven de DKK 64.300, pålægges der en afgift på 15% jf. BAL § 23, stk. 1, på det der overstiger det afgiftsfrie beløb.

En gave defineres, som en overførsel af en formue i flere forskellige former, som formuegoder, gældseftergivelse eller overtagelse af forpligtelser. Gaven skal gives af gavmildhed, således, at der ikke må være en retslig forpligtelse eller lignende som modydelse.

Som modtager og giver af gaven, er man forpligtet til at meddele SKAT om gaver, der overstiger de angivne beløb senest d. 1. maj i det efterfølgende år. Meddeller man ikke SKAT herom, kan SKAT gå ind og fastsætte en skønsmæssig værdi af gaven jf. BAL § 26, stk. 3.

⁴³ <https://www.skat.dk/SKAT.aspx?old=2035568>

Der kan jf. afsnit 7.1 og ABL § 34 overdrages aktiver til søskende og deres børn med succession, men da de ikke er den del af BAL § 22, stk. 1, vil de være skattepligtige af gaven jf. SL § 4, stk. 1, litra c, hvorfor gaven skal beskattes som skattepligtig indkomst. Det samme er gældende til andre personer, der ikke er omtalt af BAL § 22, stk. 1. Jf. PSL § 3, skal gaven beskattes som personlig indkomst, dog uden at betale arbejdsmarkedsbidrag af gaveformuen.

8.1.1 PASSIVPOST

Jf. KSL § 33D, har modtager af gaven mulighed for at modregne en passiv post i den beregnede værdi af gaven, der er afgiftspligtig. Overdrages selskabet ikke som gave, men er vederlaget kontanter eller gældsbrev, har man ikke mulighed for at beregne passivposten.

Er modtageren af gaven afgiftspligtig, vil modtageren kunne fradrage passivposten i det afgiftspligtige beløb, mens passivposten for en modtager af gaven, der er skattepligtig jf. SL § 4, stk. 1, litra c, kan fradrage passivposten i den skattepligtige indkomst.

Jf. KSL § 33D, stk. 2. beregnes passivposten på grundlaget af den lavest mulige skattepligtige fortjeneste, der ville have været opstået ved et salg til 3. mand på overdragelsestidspunktet. Passivposten vil jf. KSL § 33D, stk. 3, opgøres som 22% af den lavest mulige skattepligtige fortjeneste.

En dom fra landskatteretten⁴⁴ har afgjort, at det er muligt at beregne fuld passivpost selvom, der i en succession er vedlagt delvis gave og kontanter eller gældsbrev. Passivposten skal altså ikke beregnes forholdsmæssigt.

8.2 GÆLDSBREV

Finansieres et generationsskifte med et gældsbrev, kan mulighederne for dette deles op i to:

- Nedbringelse af gældsbrev via gave
- Nedbringelse af gældsbrev via afdrag

Ved afdrag via gave gælder reglerne for gave i afsnit 8.1. Overdrages selskabet fra en privat person til personens familie, kan der oprettes et anfordringsgældsbrev uden løbetid og afdragsprofil. Et anfordringsgældsbrev kan indfries med en dags varsel og renten kan frit sættes. Overdrager har muligheden for at nedbringe gældsbrevet med det afgiftsfrie gavebeløb årligt.

⁴⁴ SKM2001.28.SR

Nedbringes gældsrevet til personer uden for denne kategori, bliver det beskattet som skattepligtig indkomst SL § 4, stk. 1, litra c. Er gældsrevet opstået selskaber imellem, kan gældsrevet også nedbringes via gave. Selskabet der modtager gavebeløbet bliver beskattet efter samme regel, mens gavegiver ikke har fradrag for gaven. Gældsrevet skal i denne model også forrentes.

Nedbringes gældsrevet via afdrag skal gældsrevet forrentes, hvorfor kreditor får en yderligere likviditetsmæssig belastning, mens debitor af gældsrevet bliver skattepligtig af forrentningen. Dette er muligt for at stille sikkerhed i det overtagne selskab over for gældsrevet.

8.3 EARN-OUT

Earn-out metoden, er en anderledes form for betaling, hvor man gør overdragerens betaling afhængig af selskabets resultater de kommende år. Betalingen for selskabet vil være fordelt over tid og vil typisk være omsætnings- eller resultatafhængig. Overdrager modtager dermed en procentdel af omsætningen eller resultatet over en aftalt tidsperiode, der i praksis er der set mellem tre og ti år.

Modellen er en fordel for erhverver af selskabet, da personen kan være med til at påvirke selskabets resultater og dermed afståelsessummen for selskabet. Overdrageren af selskabet vil have en risiko ved denne model, da personen ikke kender afståelsessummen på forhånd og den nødvendigvis ikke bliver som forventet.

9 BESKRIVELSE AF CASE VIRKSOMHEDEN - VIGGOS VVS A/S

De resterende afsnit i afhandlingen, vil omhandle en praktisk behandling af et generationsskifte i et ejerledet selskab. Der tages udgangspunkt i den teori, der er gennemgået tidligere i afhandlingen

Viggos VVS A/S er et veldrevet selskab, der i 2018 har tyve års jubilæum. Selskabet er markedsleder for VVS løsninger i Sorø og har faste kunder både inden for erhverv og privat. Særligt det massive nybyggeri på Vestsjælland, har selskabet nydt godt af. Driftsstedet er beliggende i Sorø og det meste af selskabets aktivitet er i hele området på Vestsjælland. De senere år har der også imidlertid været stor efterspørgsel i København, hvorfor selskabet også dagligt har opgaver her. Selskabet har grundet den store aktivitet, fået gode aftaler med leverandører og beskæftiger 20 medarbejdere på fuld tid.

Selskabet blev stiftet af Viggo i 1998, i forbindelse med, at han stoppede i et andet VVS firma. På daværende tidspunkt havde Viggo en ledende stilling i firmaet, der blev drevet, som et mindre VVS firma, men grundet uoverensstemmelser mellem Viggo og ejeren, om firmaets fremtid, fik Viggo til at starte sit eget selskab op. Viggo havde arvet DKK 3 mio. efter sin mor, og netop det, var med til

at få Viggo til at starte selv. Særligt fordi hans mor havde ment, at han altid havde haft evnerne til at drive noget selv. Med arven fra sin mor, stiftede han selskabet, og ansatte med det samme tre medarbejdere fra det tidligere firma. Medarbejderne er den dag i dag, stadig ansat i selskabet og har fået ledende stillinger, som en belønning for at de tog med og troede på ham dengang.

Viggo fylder til sommer 60 år og er privat gift med Klara på 55. Klara er uddannet skolelærer og arbejder på den lokale folkeskole, hvor hun har været ansat i 25 år. Klaras kompetencer hører hverken til VVS-arbejde eller økonomi, så hun har aldrig haft en aktiv rolle i selskabet udover at arrangere selskabets årlige sommerskovtur. De har sammen børnene Martin (30 år) og Nana (25 år).

Da Viggo arvede pengene fra sin mor og havde stiftet selskabet, indfrie han herefter det lån, han og Klara havde i deres fælles hus, hvorfor Viggo og Klara derfor ingen gæld har i dag. De penge, der var tilovers efter stiftelse af selskabet og indfrielse af huslånet investerede de i værdipapirer i samarbejde med den lokale bank, der stadig den dag i dag, assisterer med investeringsrådgivning, hvor der i dag er investeret i forskellige værdipapirer for ca. DKK 2 mio. Klara har været offentligt ansat hele sit liv og har derfor sparet en fornuftig pension op. Viggo havde også sparet pension op, da han var ansat i det tidligere VVS-firma, men i opstarten af sit eget selskab, indbetalte han ikke til pension de første fem år, men har gjort det de sidste 15, hvorfor han også har en fornuftig pensionsopsparing.

Martin har altid set stort op til sin far og er meget imponeret over, hvordan han har startet selskabet op fra bunden, hvorfor det for ham var helt naturligt at gå i sin fars fodspor. Han blev uddannet som VVS-montør, da han var 20 år og ville straks gerne ansættes i sin fars selskab. Viggo mente dog, at han skulle prøve noget andet først, så Martin var ansat fem år i et andet firma og kom til Viggos VVS A/S for fem år siden.

Viggo er rigtig stolt af sin søns arbejde og han har derfor også fået en ledende stilling i selskabet, hvor han tager sig nybyggeriet på Vestsjælland. Martin har arbejdet hårdt for, at få denne afdeling op at køre og fortsætte den vækst, selskabet hidtil har oplevet siden han kom til. Afdelingens omsætning udgør ca. 30% af selskabets samlede omsætning, hvilket Viggo og de andre i selskabet er meget imponeret over, særligt taget i betragtning, at den korte tid, Martin har haft sin ledende stilling. Martin styrer afdelingen næsten uden at spare med Viggo, og han styrer selv tilbudsgivning, administration af opgaverne samt de 5 medarbejdere, der er beskæftiget i hans afdeling.

Martin bor privat sammen med sin folkeskole kæreste Tina, som han blev gift med i 2016. Tina venter tvillinger til sommer. Martin og Tina har længe prøvet at få børn og har forberedt omstændighederne på det, ved at købe et villahus i 2015. Huset var et rigtig håndværkertilbud, som Martin har gået og sat i stand sideløbende med sit arbejde og de blev endelig færdige med istandsættelsen i foråret 2017. I den forbindelse lagde de lånet om i huset og fik revurderet huset til en højere pris, end de selv havde givet. De har derfor i dag en høj friværdi i huset, taget deres

korte ejertid i betragtning. Tina arbejder som økonomichef i en dansk virksomhed, der sælger møbler.

Nana studerer på CBS i København og bliver færdig med sin kandidat i sprog og økonomi i sommeren 2019. Nana er single og bor på Nørrebro i en lejelejlighed. Nana har modsat sin bror, aldrig haft de håndværksmæssige evner og har rejst verden rundt efter hun blev færdig med gymnasiet og startede sent med at tage en universitetsuddannelse. Nana vil håber på at finde job i udlandet, når hun har færdiggjort sin uddannelse. Nana har ingen fremtidsplaner om ansættelse i sin fars selskab.

Viggo så under sin tidligere ansættelse i det andet VVS-firma, hvor vigtigt det var at have planer for fremtiden og vide, hvad planerne skulle være for et selskab. Taget i betragtning, at han fylder 60 år til sommer, så har han de seneste fem år gået og overvejet så småt, hvad der skulle ske når han ikke var i selskabet længere. Da Viggo startede selskabet for 20 år siden, tog han dengang lærlingen Niklas (40 år) med sig, og han har været ansat lige siden og leder i dag afdelingen for entreprisekunder i tæt samarbejde med Viggo.

Niklas bor til dagligt i en landsby uden for Sorø sammen med sin kone Mie (38 år) og deres pige Julie på 10 år. Mie arbejder i Glostrup i et forsikringselskab som assurandør. De bor sammen i Niklas' hus, som han købte for 15 år siden. Niklas og Mie har grundet de stigende ejendomspriser på Vestsjælland opsparet en god friværdis, ligesom Mie, der styrer økonomien i husstanden, har sørget for de har en fælles opsparing på ca. DKK 200.000.

Viggo ser to mulige løsninger på et generationsskifte i selskabet; hans egen søn Martin og hans nøglemedarbejder Niklas. Viggo er sikker på, at de begge vil være løsningen på et vellykket generationsskifte. Viggo holder dog også meget af sin pige Nana og ønsker ikke, at hun skal blive overset i et generationsskifte til Martin, på trods af, at hun har sine egne fremtidsplaner og ikke ønsker at blive en del af selskabet. Emnet er følsomt, men det er noget, der er blevet drøftet med den samlede familie og de har givet udtryk for, at de deler Viggos tanker.

Viggo har de senere år stået mest for det administrative arbejde på kontoret i Sorø og sørger for at styre økonomien og kontrollere bogføring, som den eksterne bogholder står for. Viggo påtænker, som et led i generationsskiftet, at ansætte en regnskabschef i selskabet, da hverken Martin eller Niklas besidder de regnskabsmæssige kompetencer. Viggo har flere gange spurgt Martins kone, Tina, om hun ville være interesseret, da hun har den økonomiske baggrund, samt via Martin kender selskabet og dets daglige drift.

Martin, der ligesom sin far besidder iværksætterevner, har leget med tanken om, at selskabet skulle udvide med flere håndværksmæssige afdelinger. Gennem sit netværk i nybyggerprojekterne, har han etableret et samarbejde med en lokal elektriker, hvor de henviser kunder til hinanden. Det har indtil videre været en god forretning for selskabet, da samarbejdet har udmøntet sig i en ekstraomsætning på 5% af den samlede omsætning. Viggo er meget imponeret over, hvordan

Martin er i stand til at etablere samarbejdsaftaler og få ny ideer, der selv de til tider virker for nytænkende til Viggo.

Viggo ønsker at blive pensioneret som 65-årig, da han mener han har tjent arbejdsmarkedet nok til den tid. Så vil han bruge tiden efter arbejdslivet til at gå på jagt og rejse til Grækenland med Klara, som de gjorde da de var unge. Viggo ønsker ikke, at selskabet skal overdrages til andre end Martin og Niklas da de begge ønsker at overtage selskabet. Da Viggo og Klara har en fin privatøkonomi og deres pensionstilværelse er sikret, så ser han gerne, at der bliver taget højde for selskabets økonomiske fremtid. Viggo tænker derfor ikke på at få en stor likviditetsmæssig gevinst ud af generationsskiftet, da han mener hans fremtid er sikret.

10 INDLEDNING AF GENERATIONSSKIFTE I VIGGOS VVS A/S

10.1 BLØDE VÆRDIER

Der er mange involverede parter i dette generationsskifte både, som passive og aktive. Viggo har overdraget en del af den daglige ledelse i selskabet og føler sig klar til en glidende overdragelse til den nye indtræder. Viggo vil dog gerne beholde sin bestyrelsespost i selskabet indtil generationsskiftet er fuldført. Viggo er klar til pensionstilværelsen om 5 år, så generationsskiftet skal starte i 2018 for at det kan nås, han vil dog gerne arbejde mindre når han fylder 60 år til sommer for at pleje sine fritidsinteresser.

Viggo har endnu ikke drøftet generationsskiftet med Niklas, da han som udgangspunkt gerne vil have selskabet bliver i familien. Viggo mener dog, at Martin vil have brug for nogle lederkurser, da der er forskel på at lede en afdeling og et helt selskab. Martin har dog udvist gode lederevner i hans afdeling, og derfor mener Viggo også, at det er muligt, at han kan tillægge sig de lederevner, specielt inden for entreprisekunde, som er selskabets største omsætning. Niklas leder i dag den afdeling, og hvis Martin skal overtage selskabet kræver det et fremtidigt samarbejde mellem de to. Viggo mener, at Niklas også er en stærk kandidat, da han leder en afdeling med mange medarbejdere og derfor naturligt vil kunne overtage selskabet.

Martin vil fortsætte i selskabet efter hans far stopper og vil især gerne overtage det. Martin vil gerne overtage selskabet billigst muligt, da han kender sine forældres gode økonomi og fordi han forventer, at den kommende familieforøgelse også vil begrænse hans og Tinas rådighedsbeløb over de kommende år.

Nana er ikke interesseret i selskabet, men da hun gerne vil etablere sig i udlandet efter studiet og ikke har en opsparing efter tidligere udlandsophold, vil hun også gerne have en økonomisk gevinst med overdragelsen af selskabet, og så gerne, at selskabet blev solgt dyrest muligt til 3. mand.

10.2 HÅRDE VÆRDIER

Da selskabet har opbygget en ikke ubetydelige egenkapital, giver det en nogle adgangsbarriere for overtageren i et generationsskifte.

Viggo og Klara skal udarbejde et budget, så de kan få et overblik over deres økonomi, den dag de ikke længere er på arbejdsmarkedet. Hvis budgettet viser, at de kan leve af deres opsparing, kan de overdrage selskabet til Martin, da han ikke behøver overtage til handelsværdi. Hvis budgettet viser de mangler likviditet til tilværelsen som pensionister, skal de sælge til højest bydende, som typisk vil være 3. mand.

Martin har allerede været i banken og drøftet muligheden for at låne til finansieringen af overtagelsen af sin fars selskab. På baggrund af han og Tinas økonomi, samt friværdi i huset, har banken givet lånetilsagn på DKK 1 mio. Martin og Tina har drøftet situationen, og Tina støtter Martin i hans drøm om at overtage selskabet. Tina ønsker dog ikke, at deres privatøkonomi skal lide et stort pres, da de venter tvillinger til sommer, og hun vil også gerne, at der fortsat er råd til ferier og opretholde deres levestandard.

10.3 INTERN ANALYSE AF SELSKABET

I Viggos VVS A/S vurderes det, at VVS-markedet er opadgående, hvilket også ses i selskabets budgettal (se bilag 4). Viggo vurderer, at Martin vil være den kompetente overtager af selskabet, da han kender selskabets ansatte og den struktur, som Viggo har oparbejdet i selskabet.

Selskabets økonomi er solid og Viggo har ikke tømt selskabet for likviditet via udlodning af udbytte, da han gerne vil fremstå, som en troværdig samarbejdspartner over for kunder og leverandører. Ved regnskabsafregningen for 2017 havde selskabet en egenkapital på DKK 4.4 mio. (se bilag 2). Selskabets aktiver består primært af firmabiler og værktøj, der er egenfinansieret og selskabet har derfor ikke lånt kapital til at finansiere driften.

Selskabet har etableret forretningsgange på de forskellige områder og afdelinger, hvorfor Viggo mener selskabet er lige til at overtage.

10.4 EKSTERN ANALYSE AF SELSKABET

VVS-markedet har været opadgående de senere år og med fortsat nybyggeri i forbindelse med udstykning og offentlige byggeprojekter forventes det at forsætte i fremtiden. Selvom mange af leverandørerne har et personligt forhold til Viggo, har Martins tid i selskabet gjort, at de også har mødt og handlet med ham flere gange. Viggo mener derfor ikke, at generationsskiftet vil være et

problem i forhold til relationer med samarbejdspartnere, da de andre ledende medarbejdere også forventes at forsætte i selskabet efter generationsskiftet.

10.5 RÅDGIVERS ROLLE

Viggo har holdt flere møder med sin revisor, for at drøfte mulighederne for et generationsskifte. Viggo har hørt om muligheden for at overdrage med succession, som han mener vil være fordelagtig over for Martin, da han og Tina venter tvillinger til sommer, men har hørt, at det også kan være relevant for Niklas. Viggo vil også gerne høre om muligheden for at selskabet kan overdrages over flere rater, da han er usikker på, om han vil overdrage hele selskabet af en omgang? Det er dog hans plan, at selskabet skal overdrages helt på længere sigt.

Viggo vil også gerne, at der bliver taget hensyn til Nana i et generationsskifte. Viggo og Klara har snakket om muligheden for enten et arveforskud svarende til den værdi, der tilskrives Martin ved overdragelsen af selskabet eller ved, at der udarbejdes et testamente, hvor det fremgår at Martins del nedskrives med samme værdi.

11 VÆRDIANSÆTTELSE AF VIGGOS VVS A/S

I forbindelse med et generationsskifte er det et vigtigt element, at få værdiansat selskabet, så Viggo som overdrager og den kommende erhverver kan regne på de finansielle og skattemæssige konsekvenser af generationsskiftet.

11.1 VÆRDIANSÆTTELSE VED OVERDRAGELSE TIL MARTIN

Hvis Martin skal erhverve aktierne i selskabet er han jf. ABL § 34, stk. 1 defineret som en interesseforbunden part. Som beskrevet i afsnit 4, skal anskaffelsessummen for aktierne derfor ske til handelsværdien. For at opgøre handels værdien af selskabet benyttes TSS cirkulære 2000-9. Viggos VVS A/S er ikke børsnoteret, hvorfor der ikke er opgjort en handelsværdi på tidspunktet for overdragelsen.

Derfor gøres der brug af hjælpereglen i cirkulæret til værdiansættelsen. Hjælpereglen tager udgangspunkt i den indre værdi i selskabet, som defineres som aktivposter fratrukket gældsposterne i selskabet. Til brug for dette, benyttes det seneste aflagte årsregnskab i bilag 1 og 2, med enkelte korrektioner for evt. fast ejendom, associerede selskaber, immaterielle aktier, egne aktier, goodwill samt udskudt skat.

11.1.1 VÆRDIANSÆTTELSE AF GOODWILL

Værdiansættelse af goodwill mellem interesseforbundne parter er gennemgået i afsnit 4.2 ved brug af TSS cirkulære 2000-10. Der tages udgangspunkt i resultaterne for de seneste 3 år, se bilag 1. Beregningen for goodwill gennemgås nedenfor. Ved forrentningen af selskabets aktiver i beregningen, skal de driftsfremmende aktiver, som likvider og værdipapirer ikke indgå i beregningen⁴⁵. Værdien af igangværende arbejde skal kun indgå med nettoværdien, således, at det kun er forskellen mellem aktivværdien og de modtagne forudbetalinger, der skal indgå. Aktiverne til forrentningen udgør følgende:

Aktiver i alt	25.231.686
- Værdipapirer	-961.345
- Likvide beholdninger	-2.459.073
- Modtagne forudbetalinger	-15.866.823
= Aktiver til forrentning	5.944.445

Teorien for beregningen af goodwill er gennemgået i afsnit 4.2.1. Når forrentningsgrundlaget for aktiverne er beregnet, kan goodwillen beregnes.

	2015	2016	2017
Resultat før skat	1.056.898	2.307.753	1.666.684
Reguleringer			
- Renteindtægter	-18.282	-30.101	-36.286
+ Renteudgifter	94.911	63.959	122.701
= Reguleret resultat	1.133.527	2.341.611	1.753.099
Vægtning	x1	x2	x3
	1.133.527	4.683.222	5.259.297
Sum af vægtede resultater			11.076.046
Vægtet reguleret resultat			1.846.008
Forrentning af aktier, 4%			-237.778
Rest til forrentning af goodwill			1.608.230

⁴⁵ SKM2001.132.LR

Herefter skal den beregnede goodwill forrentes med en kapitaliseringsfaktor, som et udtryk for forholdet mellem goodwills levetid og en forventning til det fremtidige afkast. Kapitaliseringsfaktoren er et udtryk for, hvor længe det forventes at have et afkast af den beregnede goodwill. SKAT anser levetiden på goodwill for 7 år⁴⁶, medmindre, der er andet i selskabet, der taler for dette, hvilket ikke er gældende for Viggos VVS A/S.

Forrentningen af goodwill sker med kapitalafkastsats på + 8%, herefter 9%. I den juridiske vejledning fra SKAT, viser den i afsnit 4.2.1 omtalte matrix, at kapitaliseringsfaktoren for levetid på 7 år og en forrentning på 9%, er 2,76. Goodwill i Viggos VVS A/S er derfor DKK 4.438.715, afrundet DKK 4.438.000.

11.1.2 UDSKUDT SKAT

Handelsværdien skal korrigeres for den udskudte skat, der er opstået, som følge af goodwill beregningen. Til brug for dette benyttes gældende sats for selskabsskat 22%. Se afsnit 11.1.3 for dette.

11.1.3 SELSKABETS HANDELSVÆRDI

Værdiansættelse tager udgangspunkt i den indre værdi i regnskabet pr. 31. december 2017 reguleret for goodwill og den tilhørende udskudte skat heraf.

Indre værdi pr. 31. december 2017		4.424.474
Beregnet goodwill	4.438.000	
Bogført værdi	0	4.438.000
Udskudt skat af ovenstående		(976.360)
Handelsværdi		7.886.114

Handelsværdien for aktierne i Viggos VVS A/S i et generationsskifte til interesseforbudne parter, som Martin er dermed fundet i ovenstående udregning.

⁴⁶ SKM.2002.50.LSR

11.2 VÆRDIANSÆTTELSE VED OVERDRAGELSE TIL NIKLAS

Ved overdragelse af selskabet til nærtstående medarbejder, som Niklas, vil det som udgangspunkt ikke blive betegnet som nærtstående part, hvorfor værdiansættelse vil fremgå med udgangspunkt i andre betingelser end hos beregningen for Martin. Overgangssummen for selskabet er bestemt af markedskræfterne iht. efterspørgslen på et selskab af den type. Viggo kan risikere, at selskabet ved denne værdiansættelse kan være mindre end den indre værdi.

Grundet det tætte samarbejde mellem Viggo og Niklas i den daglige drift, samt, at Niklas har været ansat i hele selskabets levetid, er der etableret et stærkt bånd mellem dem, som har resulteret i et tæt personligt forhold. Viggo mener ikke, at selskabet ville være, hvor det er i dag, hvis ikke det havde været for Niklas. Det er dermed meget sandsynligt at SKAT jf. den juridiske vejledning (C.C.6.4.1.3), vil anse Niklas, som værende en interesseforbunden part, da de ikke har modstående skattemæssige interesser. En overdragelse af selskabet til Niklas, vil derfor ske til samme handelsværdi som til Martin.

11.3 DELKONKLUSION VÆRDIANSÆTTELSE

Selskabets handelsværdi blev på baggrund af TSS cirkulære 2000-9, opgjort til at være DKK 7.886.114. Handelsværdien er gældende for både Martin og Niklas, da de anses som værende interesseforbundne parter jf. afsnit 11.2. I beregningen af handelsværdien, er der taget højde for goodwillberegningen iht. TSS cirkulære 2000-10 ligesom, der er beregnet udskudt skat af den beregnede goodwill. Ud over goodwill, er der ikke foretaget andre reguleringer.

12 SUCCESSIONSKRITERIER

Hvis selskabet skal overdrages via skattemæssig succession, skal kriterierne, der er omtalt i afsnit 7 overholdes.

Ud over de ovenstående punkter, kan overdragelsen jf. ABL § 35, kun ske til den definerede familiekreds eller nærtstående medarbejdere. Både Martin og Niklas opfylder det krav, da de henholdsvis er søn og nærtstående medarbejder med over 3 års ansættelse inden for de sidste 5 år.

Viggo har, over for sin revisor, ytret ønske om, at overdragelsen af selskabet kunne ske af flere omgange, hvorfor han skal være opmærksom på, at mindst 1% af selskabskapitalen skal overdrages for at kunne benytte reglerne ved skattemæssig succession.

Selskabet defineres ikke som pengetank, da selskabet ikke beskæftiger sig med udlejning af ejendomme eller mere end 50% af dets indtægter via likvider, værdipapirer og lignende. Nedenfor fremgår at aktivkriteriet for pengetankselskaber ikke er opfyldt:

Likvider i alt over seneste 3 år	10.317.547
Værdipapirer i alt over seneste 3 år	<u>961.345</u>
Gennemsnit heraf	3.759.630
Gennemsnitlige aktiver	23.938.589
Andel i %	15,71%

Da Viggos VVS A/S er et almindeligt aktieselskab, falder det ikke ind under reglerne for ABL § 19. Der kan ikke succederes i aktier, hvor der konstateres en negativ avance ved overdragelsen. I værdiansættelsen er handelsværdien opgjort til DKK 7.886.114, hvor Viggos anskaffelsessum for aktierne i selskabet er DKK 500.000, hvorfor avancen er opgjort til DKK 7.386.114. Således, er der ikke tale om en negativ avance ved overdragelsen. Generationsskiftet med Martin og Niklas, som erhverver af selskabet lever derfor op til kriterierne om at benytte skattemæssig succession.

13 SPALTNING AF VIGGO VVS A/S

Ophørsspaltning er for Viggo, slet ikke en mulighed, da han gerne vil, at selskabet beholder det gode navn selskabet havde fået opbygget i branchen samt gode betingelser hos leverandører der er tilknyttet selskabets CVR-nummer.

Viggo har spurgt sin revisor, hvordan reglerne er for grenspaltning. Kravene for grenspaltning er, at den spaltede del af selskabet skal være en selvstændig fungerende enhed, der skal kunne drives for egne midler. Selskabets aktiver skal i den forbindelse også analyseres, for at se, om det er muligt at adskille dem fra hinanden i spaltning til selvstændige selskaber.

Da selskabet umiddelbart ikke kan opdele driften eller aktiverne i flere forskellige afdelinger grundet samarbejde i selskabet på tværs af afdelingerne. Hverken Niklas eller Martin er interesseret i at overtage dele af et spaltet selskab og Viggo mener også, at netop samarbejdet og fleksibiliteten på tværs af afdelingerne har bragt dem, hvor de er i dag, hvorfor spaltning af selskabet ikke er relevant i et generationsskifte i Viggo VVS A/S.

14 TILFØRSEL AF AKTIVER FRA VIGGO VVS A/S

Tilførsel af aktiver fra Viggo VVS A/S, kan i høj grad sammenlignes med spaltning gennemgået i afsnit 13. Derfor er det også de samme grunde der gør, at Viggo ikke har lyst til at benytte denne model. Da Viggo gerne vil overdrage selskabet, er han ikke interesseret i at modtage aktier eller anparter i et andet selskab, som vederlag for overdragelsen. Viggo er interesseret i at aktiviteten i selskabet holdes samlet, da det efter Viggos mening, er det, der skaber værdien i selskabet. Både Niklas og Martin er som mulige overtager også kun interesseret i at overtage et samlet selskab. På baggrund af dette, vurderes modellen ikke relevant i et generationsskifte i Viggo VVS A/S.

15 GENERATIONSSKIFTEMULIGHEDER

I de kommende afsnit vil der blive opstillet to teoretiske generationsskiftmodeller, til Viggos søn Martin og til nøglemedarbejderen Niklas. Modellerne er til brug for, at Viggo bedre kan tage en beslutning, om den rette løsning på det forestående generationsskifte. Fordele og ulemper vil blive gennemgået, ligesom finansieringen af generationsskifte og de fremtidige økonomiske aspekter for selskabet. I begge modeller tages der udgangspunkt i handelsværdien, som er blevet beregnet i afsnit 11.

15.1 GENERATIONSSKIFTE TIL MARTIN

15.1.1 OVERDRAGELSE VED SUCCESSION

Martin lever op til kriterierne for overdragelse med skattemæssig succession iht. afsnit. 12. For bedre at kunne sammenligne de to løsninger gennemføres generationsskiftet i dette afsnit med 100% af selskabet, selvom Viggo har ytret ønske om en glidende overgang af ejerskabet.

Fordelene ved at overdrage selskabet til Martin med skattemæssig succession, vil for Viggo være, at han ikke bliver beskattet af avancen, når selskabet overdrages. Den latente skat vil dermed følge aktierne i selskabet frem for Viggo og vil først komme til beskatning den dag Martin afhænder aktierne. For Martin vil konsekvensen af dette være, at han træder i sin fars skattemæssige spor og det anses dermed, at han har erhvervet aktierne på samme tidspunkt, med samme hensigt og til samme pris som da Viggo stiftede selskabet.

15.1.1.1 FINANSIERING

Finansieringen er ikke uvæsentlig af generationsskiftet og er gennemgået tidligere i afsnit 8. Ved et generationsskifte til familie, er det muligt at finansiere det hele eller dele af generationsskiftet via gave.

15.1.1.1.1 GAVE ELLER ARV

Modtager Martin hele eller dele af selskabet som gave eller arv, vil han blive afgiftsbeskattet af den værdi som overdragelsen udgør. Martin har derefter muligheden for at udlodde udbytte af selskabet, for at kunne finansiere den afgiftsbetaling, der kommer af gaveværdien.

Dette kan dog have konsekvenser for selskabet, da dets frie midler vil blive væsentligt reduceret og kan få konsekvenser for dets fremtidige drift. Fordelen ved gave er dog også, at den skattepligtige avance ved overdragelsen nedsættes med en passivpost på 22%. Formålet med passivposten er, at kompensere for den latente skat, der påhviler aktierne i selskabet, som Martin overtager ved overtagelsen af selskabet. De 22% opgøres af den skattepligtige avance, der ville have været opnået ved salg til 3. part, som for selskabet er opgjort til DKK 7.386.114.

Beløbet anses for at være avancen der ville have været ved overdragelse til 3. part, og er derfor det beløb passivposten skal beregnes af. Det afgiftspligtige beløb kan derfor opgøres til følgende:

Skattepligtig avance	7.386.114
- Passivpost på 22%	<u>-1.624.945</u>
= Afgiftspligtig beløb	<u>5.761.169</u>

Finansieres overdragelsen kun som gave, bliver Martin afgiftsbeskattet som følgende:

Afgiftspligtigt beløb	5.761.169
Afgiftsfrit beløb, jf. BAL § 22	<u>-64.300</u>
	5.696.869
Afgift heraf, 15%	854.530

Gaveafgiften, der skal betales er ikke et uvæsentligt beløb og det skal vurderes om selskabet har frie midler til at udlodde udbytte til finansieringen af dette.

I afsnit 10.2 fremgår det, at Martins bank har givet lånetilsagn på DKK 1 mio., således det er en mulighed for Martin at lave en delfinansiering af generationsskiftet der vil nedsætte arveafgiften:

Afgiftspligtigt beløb	5.761.169
Lånetilsagn	<u>-1.000.000</u>
	4.761.169
Afgiftsfrit beløb, jf. BAL § 22	<u>-64.300</u>
	4.696.869
Afgift heraf, 15%	704.530

Delfinansieringen nedbringer således kun gaveafgiften med DKK 150.000, og er dermed stadig et væsentligt beløb.

Overdrages selskabet til Martin som gave, vil Nana også skulle tilgodeses. Viggo skal i den forbindelse overveje, om Nana skal have en lignende gave eller arveforskud, hvilket selvfølgelig kræver økonomiske råderum i den private økonomi til dette. På grund af den høje afgift, der skal betales via gave, er de andre former for finansiering gennemgået i kommende afsnit.

15.1.1.1.2 GÆLDSBREV

Overdragelsen i generationsskiftet til Martin kan også finansieres via et gældsbrev fra Viggo til Martin. I det tilfælde vil det være Viggo, der finansierer generationsskiftet, da der opstår til tilgodehavende hos Martin. Lånet omtales også, som et familielån, som kan være rente- og afdragsfrit. Der kan lånes rentefrit såfremt følgende tre punkter er opfyldt⁴⁷:

- Der er tale om et reelt gældsforhold
- Der oprettes og underskrives et gældsbrev
- Gældsbrevet skal indeholde lånevilkår, herunder at det er et anfordringslån

Med anfordringslån menes, at lånet kan indfries med kort varsel. Da Viggo og Martin er familierelaterede, vurderes det ikke sandsynligt, at Viggo vil indfri lånet uden aftale herom. Udstedelsen af gældsbrevet vil gøre det likviditetsmæssigt nemmere for Martin at overtage selskabet med det samme, og han vil kunne indfri lånet i takt med udloddet udbytte eller ved gave fra Viggo.

⁴⁷ <https://familieadvokaten.dk/emner/616.html>

15.1.1.1.3 EARN-OUT

Viggo og Martin kan også udarbejde en earn-out aftale, som en finansieringsmulighed. Den aftalte købesum, vil dermed være en procentdel af de kommende års omsætning. Betalingsbyrden for Martin vil med denne model blive lettet, hvorefter overdragelsessummen vil falde over tid. Det skal dog overvejes, om selskabet kan bære den likviditetsmæssige byrde så længe aftalen står på.

Viggo påtager sig ved dette en risiko, da den endelige overdragelsessum afhænger af selskabets præstationer over de kommende år. Martin vil have muligheden for at påvirke overdragelsessummen negativt, da han selv er aktiv i selskabet. Dette anses dog ikke, som værende Martins hensigt at modarbejde en god omsætning i selskabet, da han selv vil eje selskabet efter et generationsskifte.

Den samlede overdragelsessum udgør beskatningsgrundlaget for Viggo, hvorfor den beregnede earn-out i overdragelsesåret skal kapitaliseres til nutidsværdi. Har Viggo realiseret mindre end det forventede beløb efter udløb af earn-out aftalen, kan tabet trækkes fra.

15.1.1.2 DELKONKLUSION FOR SKATTEMÆSSIG SUCCESSION

Den væsentlige faktor med et generationsskifte med skattemæssig succession er finansieringen heraf. Generationsskiftet skal planlægges i god tid, således Viggo og Martin kan tilrettelægge deres økonomi herefter og, specielt Martin, må klargøre sin økonomi til den fremtidige finansiering af overtagelsen. Når selskabet overdrages inden for familien, er der fordelagtige finansieringsmuligheder at gøre brug af.

Anskaffelsessummen for selskabet er høj og det vil lette finansieringsproblemet for generationsskiftet, hvis finansieringsmulighederne kombineres, med en delvis overdragelse via gave og via et rentefrit anfordringsgældsbevis. Hvordan fordelingen i kombinationen skal være, kommer an på Viggos personlige økonomi, da der også skal tages hensyn til Nana. Nana kan kompenseres ved et forskud på arven, som gave eller via testamente og hun vil på den måde ikke blive forfordelt i generationsskiftet.

På denne måde vil selskabet ikke lide en økonomisk belastning og driften vil kunne fortsætte som før generationsskiftet.

15.1.2 AKTIEOMBYTNING

Ønsker Viggo ikke at benytte den skattemæssige succession som en model for generationsskiftet, kan der i stedet foretages en omstrukturering af selskabet, via en aktieombytning. Benyttes denne

model, undgås det, at overdragelsen af aktierne i selskabet resulterer i en beskatning af avancen for Viggo. Aktieombytningen, der er gennemgået i afsnit 5.1, foregår ved at Viggo stifter et holdingselskab, hvor han som apportindskud indskyder aktierne i Viggos VVS A/S.

Aktieombytningen kan foretages skattefrit, og der skal ikke søges om tilladelse hos SKAT, da hovedformålet er et generationsskifte. Ved denne model opstår reglerne om holdingkrav, hvorfor holdingselskabet ikke må afstå aktierne inden for en 3 årig periode. Da Viggo gerne vil gå på pension som 65 årig, er der 5 år tilbage til at gennemføre generationsskiftet, og altså tid nok til, at overholde 3 års reglen i holdingkravet.

Tidspunktet for ombytningen vil være den dato, hvor aktieombytningen endelig vedtages. Datoen for stiftelsen af holdingselskabet, vil være den første dag i det indeværende regnskabsår for Viggos VVS A/S, 1. januar 2018⁴⁸.

I bilag 3 ses en gennemført skattefri aktieombytning pr. 1. januar 2018. Viggo Holding ApS som er det nystiftede holdingselskab, har anskaffet aktierne til handelsværdi, som i dette tilfælde er indre værdi, til DKK 4.424.475 og til kurs 8,84. Den oprindelige anskaffelsessum, -tidspunkt og hensigten med anparterne er overført fra Viggo til Viggo Holding ApS.

Ved at foretage den skattefrie aktieombytning er en af fordelene, at holdingselskabet, når holdingkravet er udløbet, skattefrit kan sælge anparter i Viggo VVS A/S. Holdingselskabet kan også modtage udbytte fra driftselskabet skattefrit, da det først er når holdingselskabet udlodder udbytte, at Viggo bliver beskattet af dette. På denne måde kan Viggo gøre balancesummen i Viggo VVS A/S mindre og økonomisk lettere at overtage for overtageren af selskabet. Viggo vil ligeledes kunne spare op til sin pension i holdingselskabet.

Efter omstruktureringen vil holdingselskabet blive defineret, som et pengetanksselskab, hvorfor det ikke er muligt at gøre brug af skattemæssig succession, når selskabet skal afstås. Det vil medføre fuld afståelsesbeskatning den dag det skal afstås. Det kræver derfor en planlægning for udlodningen af udbytte således selskabet har den mindst mulige balance ved afståelse.

15.1.3 A/B MODELLEN

I kombination med aktieombytningsmodellen kan A/B modellen benyttes som alternativ til den skattemæssige succession, se afsnit 6 for gennemgang af modellen. Ved denne model vil aktieklassen i Viggos VVS A/S bliver delt op A- og B-aktier, hvor Viggo Holding ApS vil blive tildelt A-aktier med den forlods udbyttet.

⁴⁸ SL § 40, stk. 6.

Fordelen ved at anvende A/B modellen er, at Martin vil kunne erhverve sig selskabet billigere, da selskabet kan erhverves til en lavere værdi end markedsværdien. Da Viggo ikke ønsker yderligere kapital bunden i Viggo VVS A/S, vil modellen blive benyttet ved en ændring af selskabets vedtægter. Vedtægterne ændres således, at halvdelen af aktiekapitalen ændres til B-aktier uden stemme- og udbytteret. Martin vil kunne erhverve sig B-aktierne til kurs pari (kurs 100).

Viggo Holding ApS vil kunne modtage udbytte fra Viggos VVS A/S og sælge aktier i driftselskabet skattefrit, så længe, der er tale om datterselskabsaktier. Viggo vil ikke blive beskattet af afståelsen personligt, da det er hans holdingselskab, der ejer aktierne i driftselskabet.

Benyttes selskabsværdien, som beregnet i afsnit 11.1.3, vil den forlods udbytteret for A-aktierne være DKK 7.386.114. Viggo og Martin kan aftale begrænset periode på 10 år, eller, til der minimum er udloddet DKK 7.000.000, og udbyttet vil kun udloddes, når det er driftsmæssigt forsvarlige over for selskabet. A-aktiernes rettigheder vil dermed blive ophævet efter perioden på de 10 år, eller efter, at der er blevet udloddet DKK 7.000.000.

Benyttes denne model påtager Viggo Holding ApS sig en risiko for, at han ikke får det fulde udbytte fra driftselskabet. Martin vil ligesom ved earn-out metoden have mulighed for at påvirke driftselskabets resultater for at mindske udlodningen af udbytte, men ligesom ved earn-out metoden vurderes det ikke for et problem grundet de familiemæssige forhold. Ud over denne risiko er en anden ulempe at driftselskabets frie reserver vil blive nedbragt over tid, og de gode samarbejdsaftaler, som Viggo har opbygget vil kunne lide under dette. Hvis selskabet fortsætter væksten og lever op til selskabets budgettal i bilag 4, vurderes det dog, at selskabets frie reserve vil kunne være dette.

I det personlige regi kan det have større konsekvenser og være en yderligere ulempe, da overdragelsessummen kan være svær at fastsætte og dermed, hvor meget Nana skal tilgodeses med. Først når Martin har overtaget driftselskabet 100% og Viggo Holding ApS ikke længere ejer aktier i driftselskabet, kan det opgøres hvor meget Martin har realiseret ved overtagelsen af selskabet og dermed, hvor meget Nana skal tilgodeses med.

Modellen kan også benyttes uden at foretage aktieombytningen inden, Viggo vil dog blive beskattet af det udloddede udbytte som aktieindkomst, hvilket vil være en høj skattebetaling det forlods udbytte taget i betragtning.

15.1.4 KONKLUSION FOR GENERATIONSSKIFTE TIL MARTIN

Der er flere muligheder for generationsskifte til Martin og således at beholde selskabet inden for familien. Martin kan benytte den skattemæssige succession ved overtagelsen af selskabet, hvilket vil være fordelagtigt skattemæssigt for både Viggo og Martin. Ulempen ved den skattemæssige

succession, er den store finansiering på pålægges Martin ved generationsskiftet. A/B modellen kan benyttes, som et alternativ til den skattemæssige succession, hvilket resulterer i et mere lempeligt finansieringskrav over for Martin. Viggo vil dog i denne model blive beskattet af de fremtidige udbytter og kapitalbindinger i sit holdingselskab.

15.2 GENERATIONSSKIFTE TIL NIKLAS

15.2.1 OVERDRAGELSEN VED SUCCESSION

Jf. ABL § 35 er det muligt at overdrage selskabet til Niklas ved skattemæssig succession, da han lever op til de kriterier det kræves, der er gennemgået i afsnit 12.

Niklas vil have mulighed for at erhverve sig selskabet ved brug af skattemæssige succession og på den måde udskyde den latente skat til det tidspunkt, han afstår aktierne, ligesom Viggo vil undgå beskatning, da beskatningen følger aktierne.

Processen for et generationsskifte til Niklas, som nærtstående medarbejder ligner processen som for Martin i afsnit 15.1.1. Niklas vil dog have nogle andre finansieringsmuligheder, som vil blive gennemgået i de følgende afsnit.

15.2.1.1 FINANSIERING

Finansieringen af et generationsskifte er som oftest, et af de største problemer, da det kan være svært for erhververen at rejse kapital nok til at kunne overtage selskabet. Der kræves lige så stor planlægning af finansieringen af overtagelsen i et generationsskifte, som det gør at planlægge de andre faktorer i og omkring selskabet.

Da Niklas ikke har en familiemæssig relation til Viggo, kan der ikke opnås de samme fordelagtige finansieringsmuligheder, som Martin har. Da der ikke er en familierelation mellem Niklas og Viggo, kan det også tage hårdt på det personlige forhold gennem et generationsskifte.

15.2.1.1.1 GAVER

Det er efter reglerne muligt at overdrage selskabet, som gave fra Viggo til Niklas, men da Niklas ikke er en del af den definerede personkreds i BAL § 22, vil han blive indkomstbeskattet af gaveværdien. For Viggo er det heller ikke en mulighed at overdrage selskabet som gave, da det vil stille ham og den samlede familie økonomisk dårlig.

15.2.1.1.2 GÆLDSBREV

Viggo har ligesom over for Martin, muligheden for at finansiere generationsskiftet til Niklas via et anfordringsgældsbrev. Viggo vil formentlig stille større krav til, at Niklas indfrier gældsbrevet, end han ville have gjort over for Martin og vil ikke tage hensyn til selskabet, da det nu er ude af familiens ejerskab.

Gældsbreve i dette tilfælde vil blive forældet efter 10 år, og forældelsen kan kun afbrydes, hvis kreditor over for debitor erkender sin forpligtelse jf. forældelseslovens § 15. Det kan enten ske ved, at kreditor udtrykkeligt eller ved sin handle måde erkender forpligtelsen. Forældelsen af gældsbrevet kan derfor ikke afbrydes alene ved påmindelse fra debitor til kreditor.

Viggo vil derfor påtage sig en risiko, da det er ham, der har udestående med Niklas og der kan opstå en situation, hvor Viggo kan tabe det resterende tilgodehavende, hvis Niklas ikke længere har mulighed for at tilbagebetale gælden.

15.2.1.1.3 EARN-OUT

Ved earn-out metoden vil Viggo ligeledes bære en risiko, og en større risiko end hvad tilfældet var for brugen af earn-out metoden hos generationsskiftet til Martin i afsnit 15.1.1.3. Da Viggo og Niklas ikke er familierelaterede, har Viggo ikke samme sikkerhed for, at Niklas ikke vil modarbejde væksten i selskabet for at undgå earn-out betalingen til Viggo.

15.2.1.1.4 FREMMEDFINANSIERING ELLER KONTANT BETALING

Finansieres generationsskiftet via fremmedfinansiering eller fremmedkapital, bærer Viggo ingen risiko, da han vil modtage overdragelsessummen med det samme. Niklas vil dog ikke kunne skaffe finansiering på denne måde og det vil med påløbne renter ikke være en billig løsning.

15.2.1.2 DELKONKLUSION FOR SKATTEMÆSSIG SUCCESSION

Grundet de ovenstående afsnit, vurderes det ikke, som værende en mulig eller fornuftig metode for Niklas og Viggo, at Niklas overtager selskabet ved brug skattemæssige succession.

15.2.2 A/B MODELLEN

Ligesom ved Martin, anbefales det at Viggo gennemfører en skattefri aktieombytning ved brug af A/B metoden i et generationsskifte til Niklas. Se afsnit 15.1.2 for gennemgangen heraf.

Viggo ønsker ikke yderligere kapital bundet i selskabet, men hvis overdragelsen sker til Niklas er det uden for familien og dermed har han ikke lige så store bekymringer omkring dette. Ved en kontant kapitaludvidelse vil selskabet få etableret en ny aktieklasse i B-aktier, der ikke vil have stemme- eller udbytteret før aftalen, om forlods udbytte til A-aktierne er udløbet. Niklas vil derfor kun skulle opdrive finansiering til kapitaludvidelsen af B-aktierne.

Den anden mulighed for at benytte A/B modellen er, den samme som for Martin i afsnit 15.1.3, ved at ændre selskabets vedtæger, således, at en andel af aktierne ændres til B-aktier som Niklas senere erhverver. Der er ikke fastsat nogen minimumskurs for aktierne, men for at undgå skattemæssige komplikationer sker overdragelsen til handelsværdien. Når aftalen om forlods udbytteret er udløbet eller indfriet kan Viggo sælge sine aktier tilbage til selskabet, hvorefter aktieklassen kan blive opløst og Niklas vil være hovedaktionær.

Som nævnt i de tidligere afsnit, så påtager Viggo sig en risiko, når noget er resultatorienteret. I dette tilfælde påtager han sig risikoen for, at Niklas vil kunne modarbejde selskabets omsætningsvækst for at nedbringe overdragelsessummen til Viggo. Viggo bør derfor indarbejde i aftalen om forlods udbytteret et minimumsvederlag i form af forlods udbytte, ligesom værdiansættelse af den forlods udbytteret kan indeholde en risiko- og rentefaktor.

15.2.3 KONKLUSION FOR GENERATIONSSKIFTE TIL NIKLAS

Skal Niklas overtages selskabet ved brug af skattemæssig succession, stilles der høje krav finansielle krav til ham, som erhverver af selskabet og kravene gør det næsten umuligt for ham at finansiere erhvervelsen. Viggo vil ved den skattemæssige succession også påtage sig store risici, hvorfor det ikke er vurderet, at metoden er attraktiv for nogen af de involverede parter.

Det er mere attraktivt for Niklas at gøre brug af A/B modellen, da finansieringen er generationsskiftet er mere lempelig end ved den skattemæssige succession. Viggo vil også her kunne overdrage aktierne i Viggos VVS A/S uden, det får skattemæssige konsekvenser for ham, som privat person, hvis han benytter den skattefrie aktieombytningsmodel. Viggo vil kunne spare op til sin pensionstilværelse i holdingselskabet og vil kunne finansiere hans tid som pensionist via udlodningsplan.

15.3 KONKLUSION PÅ GENERATIONSSKIFTEMULIGHEDER

I afsnit 15.1 og 15.2 er mulighederne for overdragelse af selskabet til enten Viggos søn Martin eller nøglemedarbejderen Niklas gennemgået. På baggrund af de to afsnit kan det konkluderes, at den bedste løsning på et generationsskifte for Viggos VVS A/S vil være med Martin, som overtager, via skattemæssig succession. Til grund for dette er der lagt vægt på Viggos ønske om, at selskabet skal drives videre i familiens ejerskab, da det er med til at sikre Martin og hans næste generations fremtid. Han er ud over dette meget imponeret over det Martin har skabt i selskabet og er sikker på, at han kan tillære sig de tidligere omtalte lederevner.

Viggo ligger også vægt på at han ved at vælge Martin som overtager af selskabet, vælger en mindre risikofyldt finansiering af overdragelsen, frem for en lang og risikofyldt overdragelse til Niklas.

16 KONKLUSION

I afhandlingen er det beskrevet hvordan generationsskiftet af et forestående generationsskifte skal gennemføres, ligesom den teori, der ligger til grund for et generationsskifte er blevet gennemgået.

I planlægningen af et generationsskifte, skal der tages hensyn til de bløde og hårde værdier for de involverede parter i generationsskiftet. De bløde værdier for de involverede parter vil være hvilke ønsker overdrager af selskabet har til erhververen af selskabet samt, hvordan strukturen i selskabet skal være efter generationsskiftet. Der skal også tages hensyn til hvem der ønsker at erhverve sig selskabet og, om der er andre relationer, der skal tages hensyn til. Der foreligger ikke en løsning på dette område, der er gældende for alle generationsskifter, da det er en konkret vurdering i hvert selskab.

Når et selskab skal igennem en generationsskifte er værdiansættelsen en nødvendighed. Selskabet værdiansættes efter cirkulære fra SKAT, hvis det overdrages til interesseforbundne parter. Er overtager af selskabet en 3. part, kan der forhandles en pris mellem overdrager og erhverver.

Der findes flere generations- og omstruktureringsmodeller, der kan gøres brug af i et generationsskifte. Ejers selskabet privat og kan driften ikke deles op i forskellige aktiver, så vil det ikke være hensigtsmæssigt at gøre brug af spaltning eller tilførsel af aktiver, da reglerne ikke tillader dette og selskabets fremtidige drift vil være bedst stillet, ved at beholde driften i et selskab. I stedet kan der gøres brug af en skattefri aktieombytning og efterfølgende benytte A/B modellen. Generationsskiftet kan også foretages via en skattemæssig succession, hvor erhverver af selskabet overtager de skattemæssige forpligtelser, der følger aktierne.

Der er mange skattemæssige aspekter der skal overvejes i et generationsskifte, hvor man er stillet forskelligt afhængig af, hvordan man som person defineres. Som overdrager af selskabet vil man blive beskattet fuld ud af avancen, hvis man sælger til 3. part. Overdrages selskabet via skattemæssig succession vil overdrager ikke blive beskattet, da den latente skat følger aktierne. Omvendt vil erhverver af selskabet kunne blive beskattet alt afhængig af, hvilken finansieringsmulighed der vælges.

Finansieringen af et generationsskifte er som oftest det, der skaber de største problemer i et generationsskifte, både for overdrager og erhverver. Overdrager skal vælge hvilke risici personen har lyst til at tage ved finansieringen af et generationsskifte. Er erhverver af selskabet en 3. part finansieres selskabet ved kontant betaling og overdrager har ingen risiko. Er erhverver af selskabet en nærtstående medarbejder, tager overdrager større risici, medmindre generationsskiftet finansieres kontant, hvilket ikke er sandsynligt, hvorfor overdrager må gå på kompromis med de tilhørende risici. Ved overdragelse til nærtstående medarbejder finansieres et generationsskifte bedst ved at benytte A/B modellen.

Overdrages selskabet til familie, kan finansieringen ske ved gave eller arv, hvortil, der pålægges en afgift af værdien. Familierelateret overtager har også muligheden for at overtage selskabet ved et gældsbrief, eller som en kombination af gave eller arv og gældsbrief. Overdrager skal dog overveje, om der er andre familierelaterede, der skal tilgodeses, hvis gave eller arv vælges som finansieringsmulighed.

17 LITTERATURLISTE

Bøger

- Den Skinbarlige Virkelighed – Vidensproduktion inden for samfundsvidenskaberne, af Ib Andersen. 5. udgave, 2. oplag 2014, Forlaget samfundslitteratur.
- Videnskabsteori for begyndere, af Torsten Thurén. 2. udgave, 4. oplag 2012, Forlaget Rosinante
- Grundlæggende skatteret 2017, af Henrik Dam m.fl. 10. udgave, 1. oplag 2017, Forlaget Karnov Group Denmark A/S
- Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag, af Birgitte Sølvkær Olesen. 5. udgave, 1. oplag 2017, Forlaget DJØF
- Lærebog om indkomstskat, af Aage Michelsen m.fl. 17. udgave, 1. oplag 2017, Forlaget DJØF
- Skattelovsamling med noter 2018/1. 36. udgave, 1. oplag 2018, Forlaget Karnov Group Denmark A/S
- Regnskabsanalyse og værdiansættelse – en praktisk tilgang, af Ole Sørensen. 4. udgave, 2. oplag 2012, Forlaget Gjellerup/Gads

Forskning, rapporter og udgivelser

- Ejer- og generationsskifte af virksomhed, 6. udgave 2010, Deloitte.
- Ejerledelse i Danmark – Rapport 1: Ejerledelse – baggrund og udbredelse, af Morten Bennedsen og Kasper Meisner Nielsen
- Ejerledelse i Danmark – Rapport 2: De økonomiske konsekvenser af ejerskifte i Danmark, af Morten Bennedsen og Kasper Meisner Nielsen
- Ejerledelse i Danmark – Rapport 3: Ejerlederne og ejerskiftet, af Morten Bennedsen og Kasper Meisner Nielsen

Internetopslag – artikler og informationskilder

- Business, d. 24.03.2018 – Mange generationsskifter inde for de næste 10 år.
<https://www.business.dk/vaekst/17.000-virksomheder-skal-skifte-ejer-inden-for-de-naeste-ti-aar>
- SKAT – Aktuelle skattesatser.
<https://www.skat.dk/SKAT.aspx?old=2035568>
- SKAT – Transfer Pricing kontrollerede transaktioner; værdiansættelse.
<http://skat.dk/skat.aspx?old=1813135&chk=208529>
- Skatteministeriet – Satser og beløbsgrænser i virksomhedsskatteloven.
<http://www.skm.dk/skattetal/satser/satser-og-beloebsgraenser/virksomhedsskatteloven>
- SKAT - Den juridiske vejledning 2018-1
https://skat.dk/skat.aspx?oid=124&vid=214955&ik_navn=breadcrumb
- Familieadvokaten – Rentefrifamilielån
<https://familieadvokaten.dk/emner/616.html>

18 BILAG

18.1 BILAG 1 – RESULTATOPGØRELSE

Resultatopgørelse

	2017	2016	2015
Bruttofortjeneste	12.541.160	14.158.599	9.927.595
Personaleomkostninger	-10.511.633	-11.663.902	-8.611.135
Af- og nedskrivninger af materielle anlægsaktiver	-276.428	-153.085	-182.932
Resultat før finansielle poster	1.753.099	2.341.611	1.133.527
Andre finansielle indtægter	36.286	30.101	18.282
Øvrige finansielle omkostninger	-122.701	-63.959	-94.911
Resultat før skat	1.666.684	2.307.753	1.056.898
Skat af årets resultat	-395.050	-570.304	-271.376
Årets resultat	1.271.634	1.737.449	785.522

18.2 BILAG 2 – BALANCE

Aktiver	2017	2016	2015
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	546.099	737.209	294.611
Materielle anlægsaktiver i alt	546.099	737.209	294.611
Deposita	15.081	15.081	15.081
Finansielle anlægsaktiver i alt	15.081	15.081	15.081
Anlægsaktiver i alt	561.180	752.290	309.693
Materialer	105.417	105.153	81.487
Varebeholdninger i alt	105.417	105.153	81.487
Tilgodehavender fra salgs og tjenesteydelser	6.749.859	7.027.775	3.328.364
Igangværende arbejde for fremmed regning	14.218.966	11.695.167	15.048.350
Udskudte skatteaktiver	21.399	8.724	34.229
Andre tilgodehavender	15.089	865	118.644
Periodeafgrænsningsposter	139.359	151.846	63.020
Tilgodehavender i alt	21.144.671	18.884.376	18.592.607
Andre værdipapirer og kapitalandele	961.345	0	0
Værdipapirer i alt	961.345	0	0
Likvide beholdninger	2.459.073	2.286.569	5.571.905
Omsætningsaktiver i alt	24.670.506	21.276.098	24.245.999
Aktiver i alt	25.231.686	22.028.388	24.555.692

Passiver	2017	2016	2015
Virksomhedskapital	500.000	500.000	500.000
Overført resultat	3.924.474	4.386.174	2.915.391
Egenkapital i alt	4.424.474	4.886.174	3.415.391
Modtagne forudbetalinger fra kunder	15.866.823	12.752.586	17.468.195
Leverandører af varer og tjenesteydelser	1.980.608	1.455.661	1.499.815
Selskabsskat	334.711	646.869	221.435
Anden gæld	2.625.069	2.287.099	1.950.856
Gældsforpligtelser i alt	20.807.211	17.142.214	21.140.301
Passiver i alt	25.231.686	22.028.388	24.555.692

18.3 BILAG 3 – SKATTEFRI AKTIEOMBYTNING

31. december 2017	Regnskabsmæssig	Skattemæssig
Aktiver		
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	546.099	643.369
Deposita	15.081	15.081
Varelager	105.417	105.417
Tilgodehavende fra salg og tjenesteydelser	6.749.859	6.749.859
Igangværende arbejder	14.218.966	14.218.966
Udskudt skatteaktiv	21.399	0
Andre tilgodehavender	15.089	15.089
Periodeafgrænsningsposter	139.359	139.359
Andre værdipapirer og kapitalandele	961.345	961.345
Likvide beholdninger	2.459.073	2.459.073
I alt	25.231.686	25.307.557
Passiver		
Modtagne forudbetalinger fra kunder	15.866.823	15.866.823
Leverandører af varer og tjenesteydelser	1.980.608	1.980.608
Selskabsskat	334.711	334.711
Anden gæld	2.625.069	2.625.069
Selskabskaptital (bunden) - DKK 500.000		
Fri kapital - DKK 3.924.474		
Egenkapital	4.424.475	4.500.345
I alt	25.231.686	25.307.557

	Regnskabsmæssig	Skattemæssig
Aktiver		
Datterselskab, Viggo Holding ApS	4.424.475	4.424.475
Passiver		
Selskabskaptital (bunden) - DKK 50.000		
Fri kapital - DKK 4.374.475		
Egenkapital	4.424.475	4.424.475

18.4 BILAG 4 – BUDGETTAL

Resultatopgørelse

	2018	2019	2020
Bruttofortjeneste	12.980.101	13.499.305	14.106.773
Personaleomkostninger	-10.879.541	-11.314.722	-11.823.885
Af- og nedskrivninger af materielle anlægsaktiver	-286.103	-297.547	-310.937
Resultat før finansielle poster	1.814.457	1.887.035	1.971.952
Andre finansielle indtægter	37.556	39.058	40.816
Øvrige finansielle omkostninger	-126.995	-132.075	-138.018
Resultat før skat	1.725.018	1.794.019	1.874.749
Skat af årets resultat	-382.954	-398.272	-416.194
Årets resultat	1.342.064	1.395.747	1.458.555